Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Onderzoek naar de optimalisatie van de integrale aanpak voor personen met verward gedrag rondom beoordelingslocaties in Oost-Nederland.

Ryan Snelders | Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland | Saxion Hogeschool Enschede

Samenvatting

De situatie waarbij hulpverleners de keuze moeten maken of verwarde personen (professionele) hulp nodig hebben of het strafrecht moeten doorlopen komt steeds vaker voor. In 2016 heeft het aanjaagteam verwarde personen richtlijnen opgesteld voor gemeenten over de handelswijze met betrekking tot onder andere melding, passend vervoer en beoordeling.

In Oost-Nederland is het doel om tot een sluitende aanpak van de ondersteuning en zorg voor verwarde personen te komen. De voorgestelde richtlijnen moesten vanaf 1 oktober 2018 door de gemeenten zijn omgezet in een sluitende aanpak.

Het doel van dit onderzoek is om erachter te komen hoe de integrale aanpak rondom verwarde personen in beoordelingslocaties geoptimaliseerd kan worden. Per regio is de huidige werkwijze af te lezen, maar de analyse heeft plaatsgevonden op interregionaal niveau.

''In welke mate kan de integrale aanpak rondom verwarde personen in beoordelingslocaties geoptimaliseerd worden in Oost-Nederland en op welke wijze kan dit geïmplementeerd worden?''

Gedurende het onderzoek zijn er interviews gehouden met betrokken partijen: GGZ, politie, openbaar ministerie en ervaringsdeskundigen. Daarnaast zijn er enquêtes afgenomen bij gemeentes in Oost-Nederland. Aan de hand van deze interviews, enquêtes en literatuur is informatie verzameld over de huidige werkwijze met betrekking tot verwarde personen, mogelijke optimalisatie van de huidige werkwijze, de behoeften van de belanghebbende partijen en knelpunten die kunnen ontstaan bij de optimalisatie.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat er op het gebied van melding, beoordeling en passend vervoer optimalisaties mogelijk zijn. De belangrijkste optimalisaties moeten worden geïmplementeerd in het beleid met betrekking tot de beoordeling en risicotaxatie. Dit kan gedaan worden door crisisbeoordelingskamers 24/7 beschikbaar te maken, opvang voor de groep verwarde personen (contra-indicatie) die nog regelmatig in de politiecel komen en het creëren van crisisbeoordelingskamer in de regio Gelderland-Zuid. Om de optimalisaties te implementeren zullen een aantal knelpunten aangepakt moeten worden, namelijk: duidelijkheid creëren met betrekking tot de financiering van de verschillende bouwstenen, er is momenteel geen partij met een duidelijke regierol of kennis van alle oplossingsmogelijkheden en verbetering in de uitvoering van de gemaakte afspraken tussen politie en de GGZ-instellingen.

Uit het onderzoek zijn de volgende aanbevelingen naar voren gekomen om tot een optimalisatie te komen van de huidige werkwijze met betrekking tot personen met verward gedrag in Oost-Nederland.

1. Duidelijkheid creëren over de rol van gemeenten;
2. Verbeteren samenwerking van de betrokken partijen;
3. Doorontwikkelen huidige werkwijze melding, beoordeling en risicotaxatie en passend vervoer;
4. Verruimen financiële middelen.

Inhoudsopgave

Samenvatting ... 3
Inhoudsopgave ... 4
Voorwoord ... 5
1. Onderzoeksopzet ... 6
1.1. Inleiding ... 6
1.2. Aanleiding ... 6
1.3. Doelstelling ... 7
1.4. Probleemstelling ... 7
1.5. Onderzoeksvragen ... 8
1.6. Definities probleemstelling ... 8
1.7. Betrokken partijen ... 8
1.8. Afbakening ... 10
2. Wettelijk kader ... 12
3. Theoretisch kader ... 14
3.1. Aanpak verwarde personen ... 14
3.2. Knelpunten huidige aanpak verwarde personen ... 18
3.2.1. Knelpunten bouwsteen melding ... 19
3.2.2. Knelpunten bouwsteen beoordeling en risicotaxatie ... 20
3.2.3. Knelpunten bouwsteen passend vervoer ... 21
3.2.4. Causaal veldmodel ... 22
4. Methode en instrumenten ... 23
4.1. Algemene beschrijving dataverzamelingsmethoden ... 23
4.2. Kenmerken data ... 24
4.3. Operationalisering ... 26
4.4 Onderzoeksverloop ... 28
4.5. Analysemethode ... 29
5. Resultaten ... 30
5.1. Huidige werkwijze ten opzicht van het huidige beleid ... 30
5.2. Behoeften betrokken partijen ... 37
5.3. Knelpunten ... 41
6. Conclusies ... 46
7. Aanbevelingen ... 48
Bibliografie ... 49

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie 'Optimalisatie integrale aanpak verwarde personen in Oost-Nederland'. Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen bij de opleiding Integrale Veiligheidskunde aan Saxion Hogeschool te Enschede.

Het onderzoek naar de optimalisatie van de integrale aanpak verwarde personen is uitgevoerd vanuit huiselijke sfeer. Het richt zich op de optimalisatie van de aanpak melding, beoordeling en risicotaxatie en passend vervoer in Oost-Nederland.

Naar aanleiding van de vraag of er optimalisatie mogelijk is wat betreft de huidige werkwijze met betrekking tot personen met verward gedrag is een probleemstelling vastgesteld.
Aan de hand van deze probleemstelling zijn er drie onderzoeksvragen geformuleerd. Deze drie onderzoeksvragen zijn middels literatuur, interviews en enquêtes beantwoord. Hierin zijn een groot deel van de betrokken partijen meegenomen.

Via deze weg wil ik graag mijn afstudeerbegeleiders, mevrouw L. Poot en de heer P. Wesseloo bedanken voor ondersteuning en sturing van het onderzoek. Ook wil ik mijn schoolcoach, mevrouw K. Takken bedanken voor de begeleiding en ondersteuning bij het schrijven van deze scriptie. Daarnaast wil ik de respondenten van de verschillende betrokken partijen bedanken die mij van informatie hebben voorzien. Door de medewerking van deze personen is het gelukt om tot dit resultaat te komen.

Losser, april 2019

Ryan Snelders

1. Onderzoeksopzet

1.1. Inleiding

In deze documentatie vindt u de verslaglegging van het onderzoek dat uitgevoerd is in opdracht van Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland. Het is een onderzoek naar de optimalisatie van de aanpak verwarde personen. Het onderzoek richt zich specifiek op de locaties die belast zijn met de beoordeling van verwarde personen. Vervolgens is de manier van implementatie toegelicht. Voor het verkrijgen van informatie wordt het onderzoek uitgevoerd op verschillende locaties. Het afnemen van de interviews alsmede het verkrijgen van informatie is voornamelijk op locatie.

In het eerste hoofdstuk zijn de aanleiding en doelstelling van dit onderzoek beschreven. Vervolgens zijn de probleemstelling en onderzoeksvragen geformuleerd. Tot slot zijn de betrokken partijen en hun belang(en) in kaart gebracht.

1.2. Aanleiding

Verwarde mensen, die geen delict hebben gepleegd, horen niet in een politiecel. Op 4 mei 2017 vond gedurende de dodenherdenking in Apeldoorn een incident plaats. Twee minuten voor de start van de dodenherdenking raasden tien politieauto's met gillende sirenes en alarmlichten de Gentiaanstraat in. Met getrokken wapens en kogelvrije vesten rennen agenten een flat binnen. Bij aankomst blijkt de melding niet te kloppen. Een verwarde vrouw heeft de politie onjuist gealarmeerd. Ondanks dat de agenten de vrouw moeten arresteren realiseren zij zich dat hulp voor de mevrouw noodzakelijk is (van Harmelen, 2017).

Voorstaande is een voorbeeld van wat agenten steeds vaker tegenkomen en wat nog veel vaker kan gaan gebeuren. De laatste jaren is het aantal incidenten enorm gestegen. Uit cijfers van de politie is gebleken dat in 2017 de politie ruim 83.500 keer moest uitrukken voor incidenten waarbij een persoon verward gedrag vertoond. Ten opzichte van de vijf voorafgaande jaren is dit een stijging van meer dan 60% (Kuiper, 2018). Bezuinigingen in de zorg zouden een oorzaak kunnen zijn (Jorritsma, 2017), maar zorgverzekeraars Nederland constateerde dat bezuinigen niet de oorzaak was. GGZ Nederland deelt dit standpunt. Volgens hen is de groei te verklaren door een foutieve berekening van de hoeveelheid geboden zorg door het ministerie met name de ambulante zorg ondervindt problemen (Stam, 2018).

Sinds 2016 zijn er landelijk richtlijnen opgesteld voor goede zorg en hulp voor mensen met verward gedrag, waaronder melding, passend vervoer en beoordelingslocatie (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016). In de regio Oost-Nederland was het doel om tot een sluitende aanpak van de ondersteuning en zorg voor verwarde en overlast gevende personen te komen per 1 oktober 2018. Om hier invulling aan te geven is Oost-Nederland enkele jaren geleden gestart met de eerste beoordelingskamer in Ede. Daarna volgden meer gelijksoortige locaties. Inmiddels zijn er 11 locaties operationeel in Oost-Nederland, die in beheer zijn van verschillende (GGZ) instellingen.

Momenteel is de sluitende aanpak nog in ontwikkeling en uitvoerend in iedere gemeente/regio (Zonmw, 2018). Gevolg hiervan is dat de beoordelingslocaties begin 2018 nog vanuit de 'klassieke werkwijze'. Concreet houdt deze werkwijze het volgende in:

- De politie rijdt op meldingen 'verward gedrag';
- De politie vervoert de betrokkende naar de beoordelingslocatie;
- Drie criteria worden gehanteerd als contra-indicaties om mensen naar de beoordelingslocaties te brengen:
    1. Er is een strafbaar feit gepleegd;
    2. Er is mogelijk een geweldsdreiging (onveilige hulpverlening);
    3. Betrokkene is onder invloed van middelen.

Het nadeel van de gehanteerde werkwijze is dat de politie in de praktijk het vervoer en de opvang moet regelen van personen met verward gedrag die geen strafbaar feit hebben gepleegd. Dit is een procedure die uren kan duren, omdat de persoon met verward gedrag eerst naar de dichtstbijzijnde cel wordt gebracht. Aldaar moet de verwarde persoon wachten op een arts, die de persoon beoordeelt. Een andere optie is dat de verwarde persoon naar huis wordt gestuurd bij een stabiele en gekalmeerde situatie (de Blok, 2016).

Vanaf 1 oktober 2018 moesten alle gemeenten de aanpak sluitend hebben voor verwarde mensen. In veel gemeenten is het passend vervoer nog niet op orde, ondanks duidelijk signalen van de politie (Kunst, 2018).

Ondanks een grote stijging van het aantal incidenten is er tot op heden weinig onderzoek verricht naar de mogelijkheden tot verbetering van de aanpak rondom verwarde personen. Het uitvoeren van een geconcretiseerd onderzoek kan leiden tot een situatieschets van de meest passende methoden in Oost-Nederland.

1.3. Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek is het in kaart brengen van de mogelijkheden tot de optimalisering van de aanpak van verwarde personen in de beoordelingslocaties. Naast een analyse voor de beoordelingslocaties worden tevens de onderdelen op interregionaal niveau geanalyseerd. De opdrachtgever wil uiteindelijk een lijst met criteria hebben waarop overzichtelijk te zien is op welke punten de aanpak kan worden geoptimaliseerd.

1.4. Probleemstelling

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de volgende probleemstelling:

''In welke mate kan de integrale aanpak rondom verwarde personen in beoordelingslocaties geoptimaliseerd worden in Oost-Nederland en op welke wijze kan dit geïmplementeerd worden?''

1.5. Onderzoeksvragen

1. In hoeverre wordt het huidige beleid uitgevoerd in de praktijk met betrekking tot beoordelingslocaties?

2. Welke behoeften hebben belanghebbenden ten opzichte van beoordelingslocaties?

3. In hoeverre zijn er knelpunten waar rekening mee gehouden moeten worden voor de optimalisatie van de huidige werkwijze met betrekking tot beoordelingslocaties in Oost-Nederland?

1.6. Definities probleemstelling

Integrale aanpak:
Integrale aanpak wordt als volgt gedefinieerd: De wijze waarop professionals met elkaar samenwerken en hun processen, werkwijze en expertise op elkaar afstemmen met als doel een gezamenlijk plan voor de klant (Verweij, 2017).

Verwarde personen:
Onder verwarde personen wordt verstaan mensen die grip op hun leven (dreigen) te verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen' (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016)

Beoordelingslocatie:
Onder beoordelingslocatie wordt verstaan: een locatie met de faciliteiten om een persoon met acute en noodzakelijke psychische zorg op te vangen. In een beoordelingslocatie werken professionals van verschillende disciplines samen om de juiste zorg aan te bieden (GGD Gelderland-Zuid, 2017).

1.7. Betrokken partijen

Bij het optimaliseren van de integrale aanpak verwarde personen zijn verschillende partijen betrokken. De betrokken partijen zijn hieronder benoemd en daarbij is hun betrokkenheid beschreven.

- Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland. Zij zijn opdrachtgever en daardoor nauw betrokken bij het onderzoek. Een van de thema's waar Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland zich mee bezig houdt is de aanpak van verwarde personen. Aan de hand van het onderzoek kan de opdrachtgever de onderdelen melding, beoordeling en passend vervoer optimaliseren in de sluitende aanpak.

- Gemeente

De gemeenten zijn direct betrokkenen van dit onderzoek, aangezien zij vanaf 1 oktober 2018 een sluitende aanpak moeten hebben.

- Verwarde personen

Tijdens dit onderzoek staan verwarde personen centraal. Zij zullen waar mogelijk is worden meegenomen in de beantwoording van de verschillende onderzoeksvragen. Het optimaliseren van melding, beoordeling en passend vervoer voor verwarde mensen is van belang om deze problematiek nog beter aan te pakken.

- Politie

De politie nam tot 1 oktober 2018 de verantwoordelijk voor het vervoer van verwarde personen. Maar niet in alle situaties is het vervoer naar beoordelingslocaties door de politie passend. De politie is belanghebbende vanwege hun betrokkenheid bij het vervoer van verwarde personen. Aangezien de politie het noodzakelijk acht om het vervoer over te dragen wordt er onderzoek gedaan naar mogelijkheden om het vervoer te optimaliseren.

- GGZ (geestelijke gezondheidszorg)

GGZ is verantwoordelijk voor de beoordeling en zorg van verwarde personen. De beoordelingskamers staan op locatie van de GGZ. Momenteel zijn er 9 locaties in Oost-Nederland. De GGZ werkt nauw samen met de politie over het vervoer van verwarde personen naar beoordelingslocatie. Vanuit de beoordeling is de GGZ ook verantwoordelijk voor de nazorg van de verwarde personen.

- Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie zorgt voor de opsporing en vervolging van verdachten van het plegen van strafbare feiten. Het Openbaar Ministerie is derhalve belanghebbende door de belasting van deze taak. De aanpak verwarde personen is voor het Openbaar Ministerie van belang, omdat via een gezamenlijk persoonsgerichte aanpak ervoor gezorgd wordt dat ze niet alleen straffen, maar ook gedragsverandering stimuleren door middel van zorg. Daarnaast heeft het Openbaar Ministerie een rol bij het beoordelen van verzoeken tot gedwongen opname en bepaalt de officier van justitie of het verzoek doorgaat naar de rechter. De resultaten van het onderzoek geven het Openbaar Ministerie een beter inzicht in de (on)mogelijkheden van verwarde personen. Dit leidt tot een betere inschatting van de noodzaak om strafoplegging te eisen.

1.8. Afbakening

In deze paragraaf zijn de belangrijkste begrippen afgebakend en is vermeld hoe de begrippen worden gebruikt.

1.8.1. Oost-Nederland

Tijdens dit onderzoek is alleen onderzoek gedaan naar de aanpak in Oost-Nederland. De keuze voor Oost-Nederland is gemaakt, omdat de opdrachtgever alleen veiligheidsthema's in Oost-Nederland aanpakt. Oost-Nederland is opgedeeld in vijf gebieden, namelijk:

1. IJsselland;
2. Twente;
3. Noord- en Oost-Gelderland;
4. Gelderland-Midden;
5. Gelderland-Zuid.

De beoordelingslocaties zijn weergeven in afbeelding 1. De locaties Warnsveld, Tiel en Nijmegen zijn vervallen.

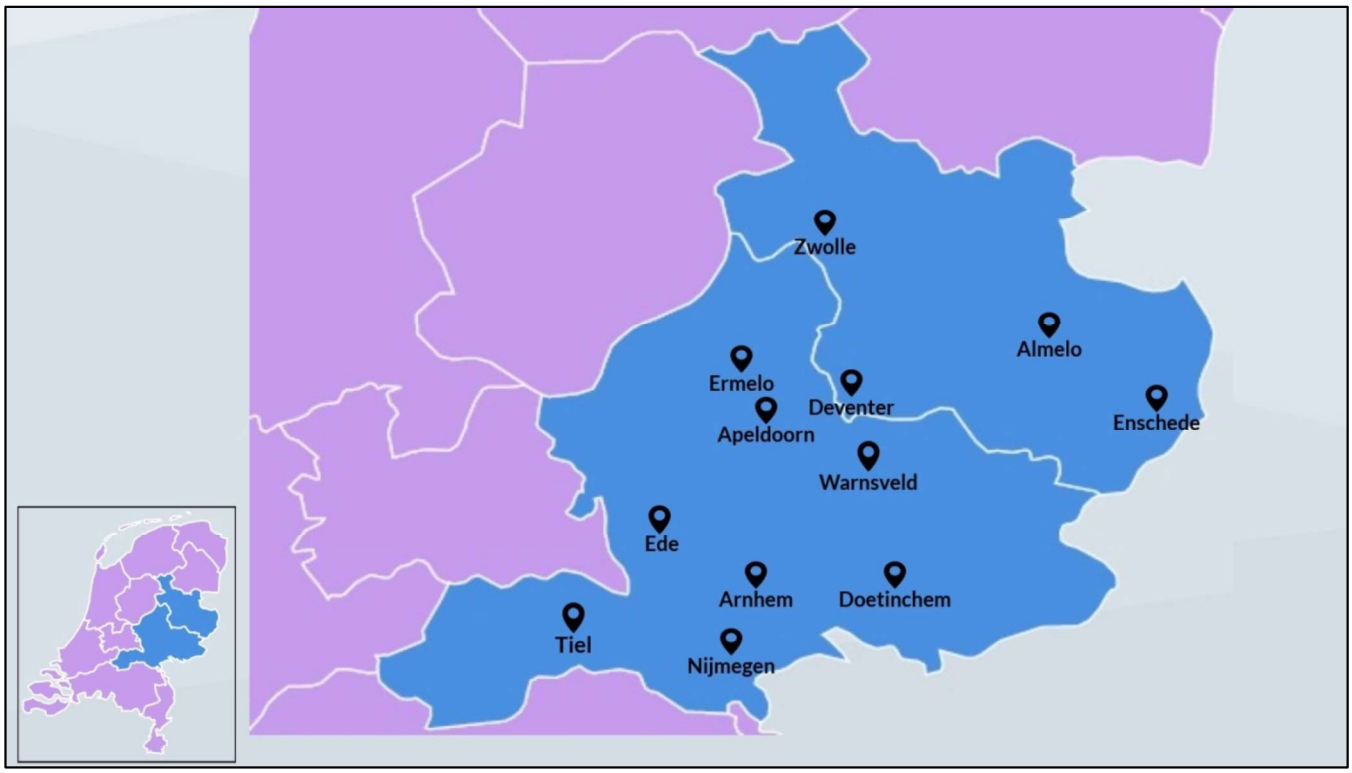

Afbeelding 1: Beoordelingslocaties Oost-Nederland **(Veiligheigheidsnetwerk Oost-Nederland, 2018)**

De GGZ-instellingen Dimence, Mediant, GGNet, GGZ Centraal en Pro Persona zijn anders gevestigd. Deze instellingen zijn gevestigd op de volgende locaties:

- Dimence: Zwolle, Deventer en Almelo;
- Mediant: Enschede;
- GGNet: Apeldoorn, Doetinchem en Warnsveld;
- GGZ Centraal: Ermelo;
- Pro Persona: Arnhem, Ede, Nijmegen en Tiel.

1.8.2. Verwarde personen

Onder het begrip verwarde personen wordt verstaan een persoon die wegens een (tijdelijk) verstoord oordeelsvermogen gedrag vertoont waarmee hij een bedreiging vormt voor zichzelf, enig ander of de openbare orde en veiligheid die nog geen strafbaar feit hebben gepleegd. Deze afbakening is gemaakt, omdat verwarde personen die een strafbaar feit hebben gepleegd in aanraking komen met de politie en het Openbaar Ministerie. Deze onderscheiding is zichtbaar gemaakt in afbeelding 2.

Afbeelding 2: verschillende categorieën voor mensen die verward gedrag vertonen **(Het Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016)**

1.8.3 Integrale aanpak

Voor de aanpak van verwarde personen zijn er verschillende bouwstenen opgesteld om tot een goede aanpak te komen (zie theoretisch kader). Tijdens dit onderzoek zal er voornamelijk aandacht zijn voor de beoordelingslocaties.

- Bouwsteen 4 Melding: Gedurende het onderzoek zullen de meldingen naar de GGZ-instellingen centraal komen staan, daarnaast zal er kort gekeken worden naar de procedure voorafgaand aan de melding naar de GGZ-instellingen;
- Bouwsteen 5 Beoordeling en risicotaxatie: De beoordelingslocaties/kamers staan hier centraal.
- Bouwsteen 7 Passend vervoer: Gedurende het onderzoek wordt uitsluitend het vervoer van en naar de beoordelingslocaties behandeld.

2. Wettelijk kader

Het wettelijk kader omtrent verwarde personen heeft zijn grondslag in verschillende wet- en regelgeving. Er zijn betrokken partijen die op basis van wet- en regelgeving moeten handelen wat betreft het onderwerp verwarde personen. Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de relevante wet- en regelgeving.

Wet verplichte GGZ

De Wet Verplichte geestelijke gezondheidzorg (verder: Wet Wvggz) gaat in op 1 januari 2020. Tot die datum blijft blijft de Wet Bopz van kracht. In de Wet Wvggz worden de rechten en verplichtingen van personen met verplichte zorg in de GGZ beschreven. Een belangrijke verandering ten opzichte van de Wet Bopz is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling kan worden opgelegd.

In de Wet Wvggz staan de rechten en verplichtingen van de cliënt beschreven:

- Hulpverleners moeten regelmatig met de cliënt overleggen en de zorg samen evalueren.
- De cliënt kan zijn voorkeur voor zorg kenbaar maken.
- Hulpverleners moeten hier zo veel mogelijk aan voldoen, tenzij de wensen van de cliënt in strijd zijn met goed hulpverlenerschap (Rijksoverheid, 2018).

Politiewet 2012/ Wetboek van strafrecht (Sr)

Artikel 3 in de Politiewet 2012 belast de politie met de taak tot in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. Dat die hulpverlening in bepaalde situaties een dwingend voorschrift is, kent zijn grondslag in artikel 450 Sr dat het nalaten van het verlenen van hulp in levensbedreigende situaties strafbaar stelt (Abraham & Nauta, 2014).

Ambtsinstructie 1994

In artikel 25 van de Ambtsinstructie 1994 wordt geformuleerd:
'' De ambtenaar draagt er zoveel mogelijk zorg voor dat personen die door drankgebruik, dan wel door andere oorzaken, onmiddellijk gevaarlijk zijn, hetzij voor de openbare orde, veiligheid, of gezondheid, hetzij voor zichzelf, op de meest geschikte wijze van openbare plaatsen als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties, worden verwijderd. Onder openbare plaatsen worden mede verstaan vervoermiddelen die zich bevinden op deze plaatsen, een en ander voor zover niet gebezigd als woning.''

In dit kader is het bieden van hulp niet het primaire doel. Het tweede lid van het artikel draagt de politie op om de verwarde persoon, voor zover de omstandigheden het toelaten, over aan het eigen zorgkader. Daarbij is de politie toegestaan, bij gebrek aan opvangmogelijkheden elders, verwarde personen op het politiebureau onder te brengen. Dit gebeurt echter alleen 'indien dit nodig is voor hun bescherming en dit niet tegen hun wil geschiedt' (Abraham & Nauta, 2014).

Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz)

In de Wet Bopz staan de rechten en plichten van cliënten tijdens een onvrijwillige opname in een psychiatrische instelling. Deze gelden voor personen in een gedwongen opnamen en behandeling in de psychiatrie, de zorg voor mensen met verstandelijke beperking of de psychogeriatrie (ouderenzorg voor mensen met een psychogeriatrische aandoening, zoals dementie) (Rijksoverheid, 2018).

Convenant Politie-GGZ 2012

In het convenant zijn afspraken gemaakt over de handelswijze in crisissituaties met verwarde personen. De afspraken bieden oplossingen om problemen met betrekking tot bereikbaarheid en beschikbaarheid, insluiten en beoordeling, vervoer, informatie-uitwisseling, aangifte in de GGZ en vermissing uit een GGZ-instelling te beperken. Het convenant verplicht de politie en de GGZ om gezamenlijk te werken aan de noodzakelijke voorwaarden voor een goede uitvoering (de Vries, Spruit, & Stams, 2016).

3. Theoretisch kader

De basis van dit onderzoek is gelegd in het theoretisch kader. In dit hoofdstuk wordt de literatuur besproken die betrekking heeft op dit onderzoek. Eerst zal de aanpak verwarde personen worden toegelicht, hierbij zal de term 'verward persoon' uiteengezet worden. In de opvolgende paragraven worden knelpunten die momenteel worden ervaren beschreven. Tot slot zal dit aan de hand van een causaal veldmodel visueel worden gemaakt.

3.1. Aanpak verwarde personen

De huidige integrale aanpak verwarde personen is sinds 2016 opgebouwd door het aanjaagteam verwarde personen (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

Deze aanpak bestaat uit 9 bouwstenen. Deze bouwstenen moeten een houvast geven om tot een persoonsgerichte aanpak te komen met als doel dat deze personen ook meekunnen in de huidige maatschappij. In afbeelding 3 is de aanpak weergeven.

Onderstaand worden de drie bouwstenen die van toepassing zijn op dit onderzoek toegelicht.

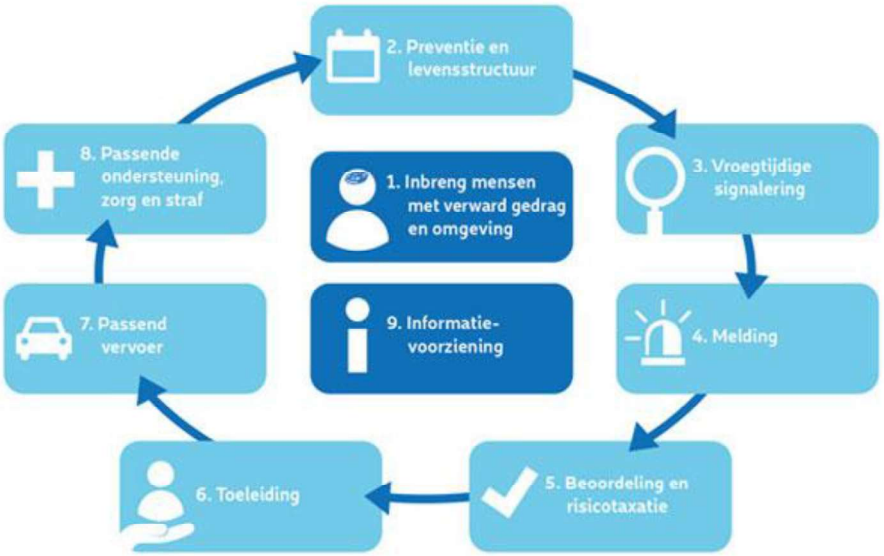

Afbeelding 3: Bouwstenen aanpak verwarde personen **(Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016)**

3.1.1 Melding

In dit kader wordt verwacht dat in de (politie) meldkamer de mensen al alert zijn op verwardheid en te beschikken over deskundigheid op dit terrein, waardoor er meteen de juiste professionals ingeschakeld kunnen worden. Wanneer actie ondernomen moet worden door zorginstelling, gaat (waar nodig) de politie mee ter ondersteuning van de professional. Als er geen sprake is van een strafbaar feit, heeft de politie niet de leiding. In de praktijk komt het in sommige meldkamer voor dat er een sociaal psychiatrisch verpleegkundige meekijkt als er een melding is van een persoon met verward gedrag (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

<u>Deskundigheid in de meldkamer</u>

Er zijn in Oost-Nederland verschillende instanties waar telefonische meldingen over personen met verward gedrag terecht komen. Het verschilt hoe urgent de meldingen zijn die binnenkomen en wie de melding doet. Zo wordt de scheiding gemaakt tussen niet-acute meldingen en acute meldingen. Binnen dit onderzoek zal er voornamelijk aandacht zijn voor acute meldingen. Acute meldingen komen veelal binnen via het noodnummer (112). Centralisten op de meldkamer politie maken telefonisch een inschatting van de situatie van een melding. Deze inschatting is in eerste instantie

gericht op het bepalen of het gaat om (een verdenking van) het plegen van een strafbaar feit. Daarnaast beoordelen zij of de openbare orde verstoord is of dat er sprake is van gevaar of dreiging. Als de politie meldkamer een melding ontvangt over overlast, een strafbaar feit of verstoring van de openbare orde, stuurt de meldkamer politie in principe altijd een politievoertuig naar de plek van overlast. De agent ter plaatse maakt een inschatting of de persoon met verward gedrag ook een hulpbehoefte heeft. De agent ter plaatse moet dan kunnen herkennen dat het (ook) om verwardheid gaat (van der Erf, Hoendervanger, & Baeten, 2017).

Op basis van deze procedure zal de discussie blijven bestaan wanneer iemand deskundig is. Er wordt namelijk volgens professionals gezegd dat goede zorg alleen geboden kan worden door hoog gekwalificeerd personeel (Vink, Groot, Schout, & Abma, 2017). In de meldkamer werken politie, ambulance en brandweer samen, maar blijkt uit onderzoek dat er onvoldoende deskundigheid wordt ervaren op het terrein van verwardheid (Het Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

Uit andere onderzoeken komt naar voren dat er wordt geprobeerd om de deskundigheid te vergroten wat betreft verward gedrag. Zo worden in bepaalde regio's het politie personeel bijgeschoold wat betreft deze problematiek. Het doel hiervan is politie medewerkers te trainen in het herkennen en omgaan met verward gedrag (ZonMw, 2019). Een andere methode om de deskundigheid te vergroten is dat er een sociaal psychiatrisch verpleegkundige aanwezig is in de meldkamer of ander personeel dat deskundig is op het gebied van psychiatrie en geestelijke gezondheidzorg om telefonisch de situatie in goede banen te leiden (VNG, 2017).

Juiste professionals inschakelen

Het is belangrijk hoe lang het duurt voordat de juiste professionals worden ingeschakeld. De deskundigheid in de meldkamer heeft hier invloed op, uit onderzoek blijkt dat de samenwerking tussen betrokken partijen hier ook invloed op heeft. Het hulpverleningstraject kenmerkt zich namelijk doordat er geregeld sprake is van een grote hoeveelheid betrokken partijen. Het Aanjaagteam zegt hierover dat de samenwerking tussen organisaties, hulpverleners en andere ketenpartners beter kan omdat ze elkaars 'taal' niet spreken (Het Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

Als we spreken over de juiste professionals dan kan het gaan om de volgende hulpverleners:

- Ambulancezorg;
- Deskundigheid op het gebied van verwarde personen (GGZ-crisisdienst).
- Politie

Dit ligt voornamelijk aan de zorg die nodig is. Een voorbeeld hiervan is als het gaat om somatische of psychiatrische hulp (van der Erf, Hoendervanger, & Baeten, 2017). Wanneer het gaat om een strafbaar feit en verward gedrag, dan zal de politie optreden en zal eerst het strafrecht doorlopen worden dit kan in combinatie zijn met andere hulpverleners (Abraham & Nauta, 2014). Nadat er een inschatting is gemaakt van de crisis door de eerste hulpverlener, wordt er besloten welke hulp noodzakelijk is. Zoals eerder vermeld zal in het geval van somatische problematiek een beroep worden gedaan op de ambulance zorg, als er een strafbaar feit is gepleegd zal er een beroep op de politie worden gedaan en mocht het om psychiatrische problematiek gaan dan zal er contact worden gelegd met de dichtstbijzijnde GGZ-instelling. De rol van de acute ggz in de voorfase is dat zij beschikbaar zijn voor advies aan hulpverleners, daarnaast hebben zij inspanningsverplichting om afgesproken zorg in crisisafspraken te leveren (SIRM, 2018). GGZ-instellingen ontvangen meldingen van onder andere de politie, in 2012 hebben zij hier afspraken over gemaakt in de vorm van een

convenant. In 2016 is er een evaluatie geweest van het convenant, daaruit blijkt dat in die periode de samenwerking tussen politie en GGZ verbeterd is. In toenemende mate nam de politie rechtstreekst contact op met de crisisdienst in een crisissituatie. Dit levert veel tijdwinst op met name wanneer het patiënten betreft die al in de zorg zijn. Hierbij is het doorgaans niet nodig om eerst een GGD-arts of een andere arts eerst een beoordeling te laten doen (van der Zalm, 2015).

3.1.2. Beoordeling en risicotaxatie

Mensen met verward gedrag kunnen dag en nacht integraal beoordeeld en opgevangen worden. Dit is 24/7 beschikbaar en vindt plaats in een passende omgeving. Een omgeving waar dit plaats kan vinden kan zijn thuis bij de persoon of een speciale opvangvoorziening. Aan de hand van de beoordeling zal bepaald worden of een strafrechtelijke aanpak, zorg of een combinatie nodig is. In de praktijk worden er crisisbeoordelingskamers gebruikt om verwarde personen te beoordelen. Als de politie heeft gemeld dat een persoon met verward gedrag overlast heeft veroorzaakt, wordt deze in de crisisbeoordelingskamer opgevangen. Wanneer nodig zorgen de medewerkers dat er snel psychiatrische hulp komt (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

<u>Mensen met verward gedrag</u>

De definitie die wordt gebruikt tijdens het onderzoek is de definitie van het aanjaagteam, maar deze biedt een brede interpretatie van verwarde personen deze luidt namelijk als volgt: ‘mensen die grip op hun leven (dreigen) te verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen’ (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016). In deze definitie is het nadeel dat het eigen oordeel leidend kan zijn, want wanneer dreigt iemand het grip op hun leven te verliezen. Uit onderzoek blijkt dat de term ‘verward’ vrijwel nooit gebruikt wordt binnen de psychiatrie. Dit komt omdat deze veel verschillende betekenissen kan hebben. De term ‘verwardheid’ gaat soms over: chaotisch en ongeregeld denken, geheugenstoornissen, desoriëntatie, bewustzijnsdalingen, angst, motorische onrust en soms over emotionele ontregeling (Roza, 2016). Deze kenmerken komen voornamelijk voor bij mensen met psychische stoornissen (waaronder psychose, autisme en dementie), sociaal-maatschappelijke problematiek (schulden, dakloosheid, gebrek aan participatie, onverzekerd zijn, illegaliteit), overlastveroorzakers, mensen in zorginstellingen en zorgmijders deze worden dan als personen met verward gedrag aangeduid (Adang, et al., 2006).

<u>Passende omgeving</u>

Een andere belangrijke factor bij de beoordeling is een passende omgeving. De volgende locaties worden als passend ervaren:

- Thuissituatie;
- Crisis beoordelingskamer (CBK).

Het Schakelteam vindt het belangrijk dat mensen met verward gedrag op een veilige en humane manier beoordeeld worden, daarom moet dit in een passende omgeving uitgevoerd worden, bij voorkeur in de thuissituatie (den Outer & Lorenz, 2018). Naast beoordelen in de thuissituatie gebeurd dit ook in een Crisis beoordelingskamer. Crisis beoordelingskamers in Oost-Nederland zijn bij GGZ-instellingen gepositioneerd (GGD, 2017). Er is geen eenduidig antwoord op hoe een crisis beoordelingskamer precies ingericht moet worden, maar de kamer wordt als een veilige en prikkelarme kamer omschreven. Prikkels zijn namelijk voor personen met verward gedrag lastig te verwerken. Personen met verward gedrag zijn vaak angstig, voelen zich al niet op hun gemak en vertrouwen niemand. Mochten hier de verkeerde prikkels aan toegevoegd worden dan kan dat

agressiviteit in de hand werken (van Beek, et al., 2018). Uit onderzoek blijkt dat er belemmerende factoren zijn met betrekking tot het creëren van een crisis beoordelingskamer. Een voorbeeld hiervan is dat er onduidelijkheid is over de structurele financiering van beoordelingslocatie (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018).

Dag en nacht beoordelen

Dag en nacht beoordelen en 24/7 beschikbaarheid speelt een grote rol met betrekking tot beoordelingen, want uit verschillende onderzoeken blijkt namelijk dat de vraag naar een beoordeling zich vaker voor lijkt te doen in de avond (Sirm, 2017). Een ander onderzoek voegt hier aan toe dat juist in de nacht de meeste cliënten in crisis komen (Vink, Groot, Schout, & Abma, 2017).

3.1.3. Passend vervoer

Er is passend vervoer beschikbaar om een persoon met verwarde gedrag van of naar een beoordelings- of behandelingslocatie te rijden. Het perspectief is dat het vervoer gedifferentieerd, prikkelarm en passend bij de problematiek is van de betreffende persoon. Dit geldt voor mensen met verward gedrag, die geen strafbare feiten hebben gepleegd, anders komt de politie in actie. Een voorbeeld uit de praktijk is de psycholance. Dit is een soort ambulance maar dan met GGZ-gespecialiseerde verpleegkundigen die getraind zijn in het omgaan met ernstig verwarde personen (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

Beschikbaarheid passend vervoer

Vervoer speelt een grote rol in de beoordeling en risicotaxatie. Tijdens dit onderzoek zal er aandacht zijn voor de volgende vervoersmomenten:

- Vervoer voor beoordeling;
- Vervoer na beoordeling.

Het vervoer voor de beoordeling vindt plaats van de openbare ruimte/thuis naar de crisis beoordelingslocatie. Daarnaast kan de situatie voorkomen dat er vervoer nodig is na de beoordeling naar huis. Het vervoer voor de persoon met verward gedrag moet volgens het aanjaagteam verwarde personen passend zijn. Passend vervoer is zoveel mogelijk gebaseerd op de uitgangspunten voor humaan vervoer (Sirm, 2017). Passend vervoer kenmerkt zich door de volgende richtlijnen, namelijk: prikkelarm, neutraal en niet stigmatiserend. Het effect van prikkels staat omschrijven bij passende omgeving, maar ook in deze situatie kunnen de verkeerde prikkels leiden tot agressiviteit. Er kan gekozen worden om neutrale voertuigen te gebruiken die voorkomen associaties met 'ziekte' of 'iets verkeerd hebben gedaan'. Andere prikkels zijn reacties van hun medemensen, onder meer door vooroordelen, verwerping, schuld en laster dit zorgt voor schade aan hun identiteit. De ervaringen van stigmatisering kan leiden tot nog meer psychische moeilijkheden en kan negatieve gevolgen hebben op langer termijn (Verhaeghe, 2013). Het bewustzijn van dat er professionele hulp aanwezig is kan anderzijds een geruststellend gevoel geven, en op voorhand al eventuele spanning van de situatie ontladen (GGZ opweg, 2018).

Een voorbeeld uit de praktijk is de Psycholance. Dit een ambulance die speciaal is aangepast voor deze doelgroep. Van binnen ruim, wit en weinig apparatuur in zicht. Dit is minder stigmatiserend en/of traumatiserend dan vervoer in een politieauto en voor de hulpverlenende professionals veiliger (VNG, 2015). Zoals vermeld bij dag en nacht beoordelen blijkt dat de vraag naar een beoordeling zich vaker voordoet dan in de avond, dit heeft invloed op de beschikbaarheid van het passend vervoer.

3.2. Knelpunten huidige aanpak verwarde personen

In deze paragraaf zal toegelicht worden welke algemene knelpunten in de aanpak verwarde personen er naar voren komen. In paragraaf 3.2.1., 3.2.2. en 3.2.3. zal er specifiek worden ingegaan op de knelpunten van de verschillende bouwstenen in Oost-Nederland.

In het rapport 'Samen doorpakken' van het aanjaagteam worden er per bouwsteen knelpunten beschreven. Naast knelpunten binnen de verschillende bouwstenen, heeft het aanjaagteam geconstateerd dat voor een sluitende aanpak ook een aantal dieperliggende, fundamentele problemen aangepakt moeten worden, deze luiden als volgt:

- Alle instanties zijn zich heel erg bewust van waar de eigen verantwoordelijkheden ophouden;
- Professionals spreken elkaars 'taal' niet goed;
- Er is geen duidelijke (bestuurlijke) verantwoordelijke voor het aansluiten van organisaties op elkaar, om structurele oplossingen te vinden vanuit het integrale perspectief en daar continuïteit in aan te brengen. Het is onduidelijk wie op gemeenteniveau regie neemt;
- De verbinding en afstemming tussen ondersteuning, zorg en veiligheid is onvoldoende; (rollen en verantwoordelijkheden zijn niet helder en escalatielijnen ontbreken.)
- Het nieuwe zorglandschap is complexer geworden;
- Te veel nadruk op 'de achterkant' (Het Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

Het Schakelteam Personen met Verward Gedrag heeft een tussenstand opgesteld over de aanpak verwarde personen. Deze tussenstand is bedoeld voor gemeenten, hun samenwerkingspartners en regio's met betrekking tot een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag. Bureau Significant heeft hierin alle gemeenten gevraagd hoe zij zelf aankijken tegen de voortgang van een goed werkende aanpak. Uit de enquête van het onderzoek komt naar voren dat de gemeentes aangeven druk bezig te zijn met de aanpak, maar geconcludeerd wordt dat er nog uitdagingen liggen in de doorontwikkeling en borging van een goed werkende aanpak, namelijk:

- Structurele financiering van de inzet van ervaringsdeskundigen, crisiskaart, meldpunt niet acuut, beoordelingslocatie en vervoer;
- Verdere uitwerking van de bouwsteen 'melding';
- Zorgmijders in beeld krijgen en houden;
- De momenteel ervaren onduidelijkheid over de invulling van de regierol van gemeenten;
- Helderheid over gegevensuitwisseling tussen veiligheids-, zorg- en gemeente partners;
- Landelijke bekendheid voor de crisiskaart;
- De mate waarin projecten en initiatieven die op lokaal niveau succesvol zijn, een-op-een over te nemen zijn naar andere gemeenten (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018).

Er worden conclusies getrokken die ook in het rapport 'Samen doorpakken' van het aanjaagteam worden getrokken, namelijk: dat gemeenten en samenwerkingspartners niet altijd dezelfde taal spreken over het onderwerp, of hebben niet dezelfde verwachtingen over het doel. De huidige aanpak kent over het algemeen nog een aantal knelpunten.

3.2.1. Knelpunten bouwsteen melding

In afbeelding 4 is te zien dat nog geen enkele regio kan aangeven dat deze is gerealiseerd in hun aanpak. In 2017 wisselde het in Oost-Nederland nog van (nog) geen projecten tot projecten in uitvoering. Maar inmiddels zijn alle regio's in Oost-Nederland alle projecten en initiatieven in uitvoering. Het organiseren van een meldpunt voor niet acute signalen of het organiseren van een samenhangend geheel tussen bestaande meldpunten is een zoekproces voor regio's in heel Nederland. Noord- en Oost-Gelderland overweegt een zorg coördinatiecentrum, waar zorgmeldingen die op 112 binnenkomen een koppeling krijgen met ketenpartners zoals: acute thuiszorg, GGZ, huisartsenzorg of ambulancezorg. De meldkamer Oost-Nederland onderzoekt zelfs de mogelijkheid om een Zorg- en Coördinatiepunt op de 112 meldkamer te organiseren (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018).

Aandachtspunten met betrekking tot de bouwsteen melding zijn:

- Het centraal organiseren van een meldpunt waarbij een sociale kaart van de gehele regio georganiseerd moet worden.
- Respondenten ervaren schaarste ten aanzien van gekwalificeerd personeel binnen de GGZ hierdoor worden knelpunten ervaren bij de uitvoering van projecten (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018).
- De meeste acute meldingen (overlast, gevaar voor zichzelf of anderen) die niet via het regulier zorgproces verlopen (via patiënt, naar huisarts, richting passende zorg) komen binnen bij de meldkamer. Hier is onvoldoende deskundigheid aanwezig op het terrein van verwardheid (Het Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016)

Afbeelding 4: Bouwsteen 4, stand van zaken per regio (augustus 2018 **(Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018)**

3.2.2. Knelpunten bouwsteen beoordeling en risicotaxatie

In alle regio's zijn er projecten met betrekking tot beoordeling van personen met verwarde gedrag dit varieert van projecten in uitvoering tot afgeronde projecten (zie afbeelding 5). Alle regio's hebben een of meerdere beoordelingsruimtes. In Oost-Nederland zijn er meerdere beoordelingsruimtes in de regio. De beoordeling van personen met verward gedrag gebeurt in een passende omgeving. Dit kan in een beoordelingskamer zijn, maar ook bij de persoon thuis.

Er nog een aantal belemmerende factoren in dit proces:

- Het ontbreekt aan het inzetten van risicotaxatie-instrumenten.
- Er is onvoldoende brede kennis beschikbaar om niet alleen snel, maar ook tot een passend oordeel te komen over de juiste ondersteuning, zorg of straf (Het Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).
- Structurele financiering van de beoordelingslocaties in relatie tot de nieuwe bekostiging Acute Psychiatrie.
- Financiering van de opvolging na de beoordeling is in kleine gemeenten een aandachtspunt gezien het kleine aantal cliënten per gemeente (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018)
- Nadat een persoon naar een beoordelingslocatie is gebracht vindt niet altijd communicatie plaats tussen samenwerkingspartners zoals politie, GGZ en tussen gemeenten (burgemeesters) waardoor niet alle partners op de hoogte zijn dat een persoon (weer) in beeld is (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, 'stand van het land' goed werkende aanpak personen met verward gedrag, 2017).

Afbeelding 5: Bouwsteen 5, stand van zaken per regio (augustus 2018) **(Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018)**

3.2.3. Knelpunten bouwsteen passend vervoer

In afbeelding 6 is te zien dat in vrijwel alle regio's aandacht is voor het opzetten van passend vervoer voor personen met verward gedrag. Maar projecten en initiatieven voor het vervoer van personen met verward gedrag is voor een groot gedeelte in Nederland nog niet afgerond. In de omgeving Oost-Nederland waren in 2017 de projecten en initiatieven zelfs nog maar in planvorming (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, 'stand van het land' goed werkende aanpak personen met verward gedrag, 2017). Maar inmiddels zijn in Oost-Nederland alle regio's bezig met projecten en initiatieven in uitvoering (zie afbeelding 6).

Er zijn een aantal belemmerende factoren die invloed hebben op de bouwsteen passend vervoer:

- Onduidelijkheid over structurele financiering van passend vervoer voor deze doelgroep.
- Onduidelijkheid over verantwoordelijkheidsverdeling tussen RAV, politie en GGZ ten aanzien van vervoer (Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018).

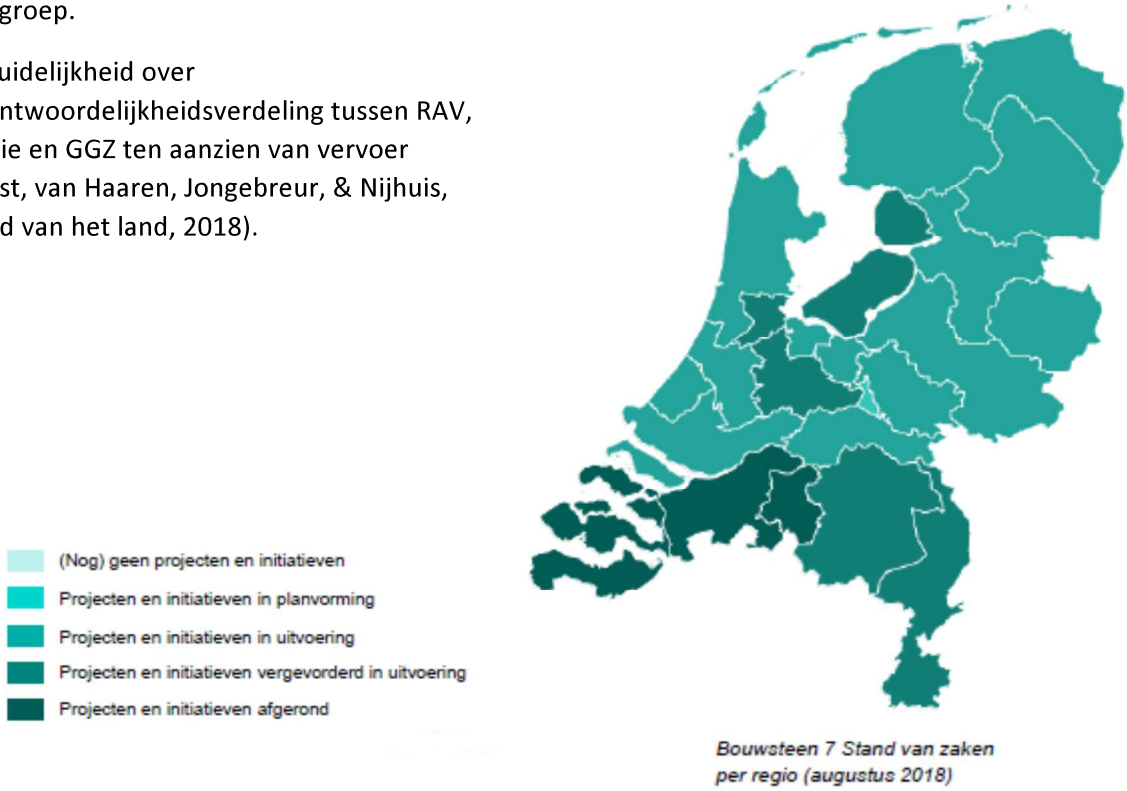

Afbeelding 6: Bouwsteen 7, stand van zaken per regio (augustus 2018)
(Drost, van Haaren, Jongebreur, & Nijhuis, Stand van het land, 2018)

3.2.4. Causaal veldmodel

In dit causaal veldmodel is te zien dat de verschillende bouwstenen invloed hebben op de integrale aanpak. De integrale aanpak staat hieronder in het midden.

De integrale aanpak verwarde personen en de daarbij horende bouwstenen bestaan uit de volgende indicatoren:

- Melding
  - Deskundigheid in de meldkamer
  - Juiste professionals inschakelen
- Beoordeling en risicotaxatie
  - Dag en nacht beoordelen
  - Beoordeling en opvang voor alle verwarde personen
  - Passende omgeving
- Passend vervoer
  - Beschikbaarheid passend vervoer

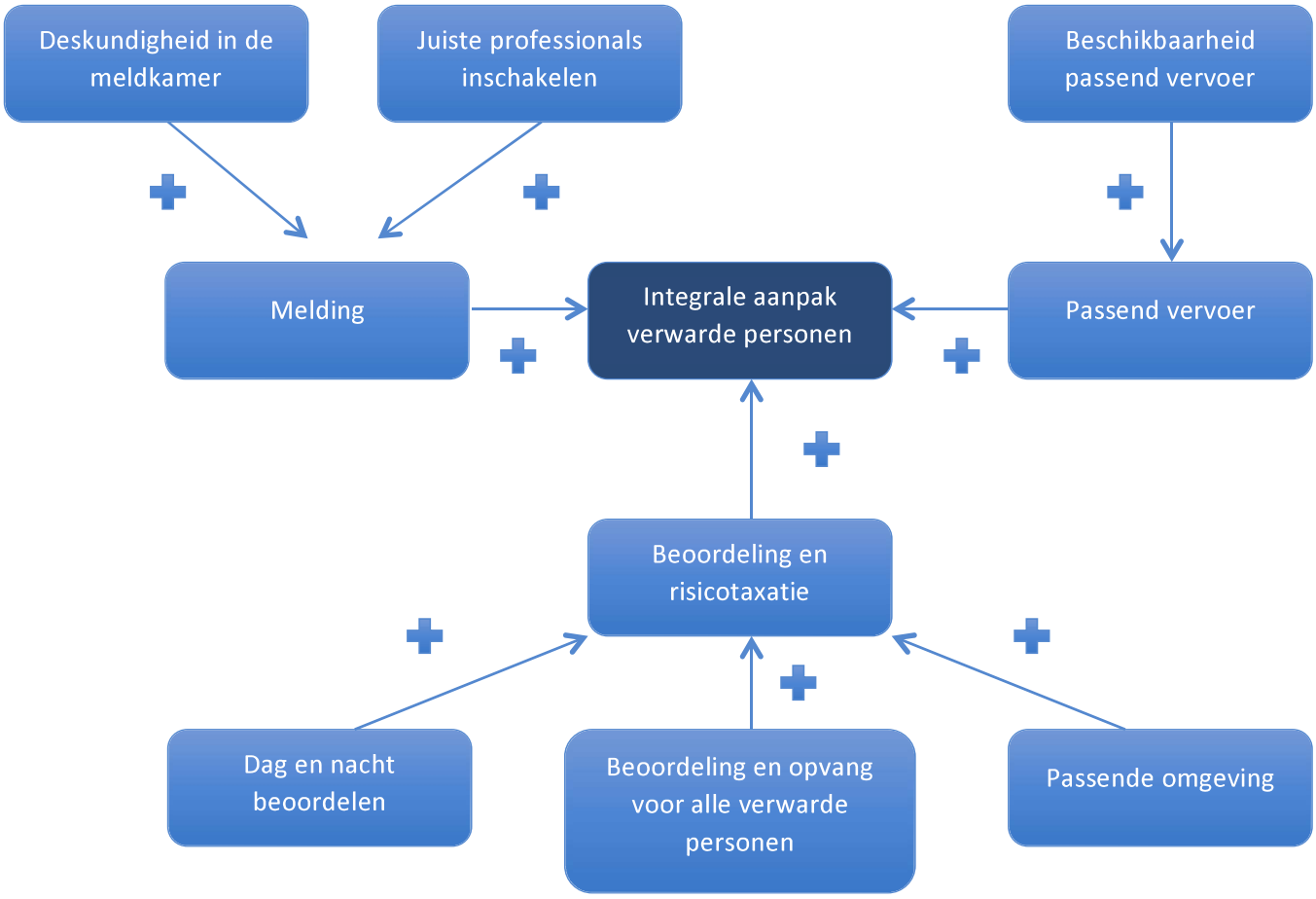

Afbeelding 7: Causaal veldmodel

4. Methode en instrumenten

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke methodes en instrumenten er gebruikt gaan worden om tot resultaat te komen. Hierbij wordt toegelicht welk soort onderzoek er gedaan is, hoe de data is verzameld, welke kenmerken de data hebben, onderzoeksverloop en op welke wijze de data is geanalyseerd. Tot slot wordt de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek toegelicht.

4.1. Algemene beschrijving dataverzamelingsmethoden

Om tot een goed resultaat te komen wat betreft de probleemstelling en onderzoeksvragen is kwalitatief onderzoek gedaan. Dit houdt in dat er nagenoeg geen cijfermatige gegevens verzameld zijn. De focus zal liggen op het analyseren van teksten, het voeren van interviews en het afnemen van enquêtes. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van deskresearch en fieldresearch. Dit kenmerkt zich doordat er op de volgende manieren data is verzameld:

- Deskresearch/literatuuronderzoek
  Om inzicht te krijgen in de aanpak verwarde personen zullen er bestanden in Google en Google Scholar verzamelt en worden geanalyseerd. Eveneens zijn rapporten van het Schakelteam en Aanjaagteam geraadpleegd die een basis zullen leggen voor de stand van zaken.

- Interviews
  Voor fieldresearch is gebruik gemaakt van interviews. De interviews worden afgenomen met betrokken partijen, namelijk: GGZ-instellingen, politie, ervaringsdeskundigen en Openbaar Ministerie.

- Enquêtes
  Voor fieldresearch is ook gebruik gemaakt van enquêtes bij de betrokken partij gemeenten. De focus zal niet liggen op aantallen of cijfers, maar op 'hoe'. Dit maakt dat de enquêtes een toevoeging is aan de interviews en het kwalitatieve onderzoek.

In tabel 2 worden kort de verschillende methoden weergeven die van toepassing zijn per onderzoeksvraag.

Onderzoeksvragen	Deskresearch	Interviews	Enquêtes
1. In hoeverre wordt het huidige beleid uitgevoerd in de praktijk met betrekking tot de beoordelingslocaties?	X	X	X
2. Welke behoeften hebben belanghebbende ten opzichte van de beoordelingslocaties?		X	X
3. In hoeverre zijn er knelpunten waar rekening mee gehouden moeten worden voor de optimalisatie van de huidige werkwijze met betrekking tot beoordelingslocaties in Oost-Nederland?	X	X	

Tabel 1: Dataverzamelings-methode

4.2. Kenmerken data

Om de huidige werkwijze in Oost-Nederland, de behoeften van de betrokken partijen en de knelpunten wat betreft optimalisaties in kaart te brengen zijn interviews gehouden met GGZ-instellingen, politie, ervaringsdeskundigen en het Openbaar Ministerie. Daarnaast zijn er enquêtes gehouden onder gemeenten in Oost-Nederland. Hieronder staat per doelgroep de kenmerken van dataverzameling beschreven.

4.2.1. GGZ-instellingen

Er zijn in totaal zes interviews met één medewerker van elke instelling gehouden, deze medewerkers zijn via de opdrachtgever toegewezen. Het komt voor dat één instelling meerdere locaties heeft, er is afgesproken dat de medewerker dan in hoeverre het kan uitspraken doet over de meerdere locaties binnen de instelling. Er is gekozen om gebruik te maken van half-gestructureerde interview om gestructureerd antwoorden op de deelvragen te krijgen en eveneens de ruimte te hebben om dieper op antwoorden in te gaan om nog meer informatie te verkrijgen. De interviews zijn gehouden in kantoorruimtes op locatie van de verschillende instellingen en duurden ongeveer 50 minuten. De geïnterviewden zijn op verschillende momenten geïnterviewd in de periode van 5 tot en met 21 november 2018, waarbij gebruik is gemaakt van opname apparatuur om hierna de antwoorden beter te kunnen analyseren. De insteek is om na afloop van het interview de beoordelingslocatie te zien.

4.2.2. Politie

Om de huidige werkwijze in Oost-Nederland en de behoeften van de politie in kaart te brengen zijn interviews gehouden met twee politie agenten uit iedere regio in Oost-Nederland. In eerste instantie zijn een aantal contact gegevens verkregen door de opdrachtgever. De werving had uiteindelijk het karakter van een sneeuwbal effect, doordat er tijdens de werving bij de politie steeds meer respondenten toegevoegd werden. Mensen van de politie die zullen deelnemen hebben ervaring met de beoordelingslocaties of verwarde personen. Er zijn in totaal tien interviews die telefonisch zijn uitgevoerd. De half-gestructureerde telefonische interviews zijn gehouden in de periode van 19 tot en met 23 november 2018. De telefonisch interviews zijn gehouden vanuit de thuissituatie en duurden ongeveer 30 minuten. De interviews zijn opgenomen om hierna de antwoorden beter te kunnen analyseren.

4.2.3. Ervaringsdeskundigen

Om de huidige werkwijze in Oost-Nederland en de behoeften van ervaringsdeskundigen in kaart te brengen zijn interviews gehouden met twee ervaringsdeskundigen die ervaring hebben met beoordelingen in een beoordelingskamer en in een politiecel. De ervaringsdeskundigen zijn toegewezen door een stichting die graag wouden deelnemen aan het interview. De gegevens van de stichting zijn verkregen door de opdrachtgever. Er is gebruik gemaakt van een half-gestructureerde interview om ruimte te hebben om dieper op antwoorden in te gaan. De interviews zijn gehouden in een klein lokaaltje in Zwolle en duurden ongeveer 30 minuten. De geïnterviewden zijn achter elkaar geïnterviewd. De interviews zijn gehouden op 12 december 2018 en zijn opgenomen om hierna de antwoorden beter te kunnen analyseren.

4.2.4. Openbaar Ministerie

Om de huidige werkwijze in Oost-Nederland en de behoeften van het Openbaar Ministerie in kaart te brengen is een interview gehouden met een medewerker van het Openbaar Ministerie. Deze is toegewezen door de opdrachtgever en gezien de rol van deze partij is één persoon een goede

weergave. Het interview is telefonisch afgenomen in het Saxion Enschede op 14 november 2018. Er is gebruik gemaakt van een half-gestructureerde interview om dieper op antwoorden in te gaan. Het interview duurde ongeveer 30 minuten en is opgenomen om op een later momenten beter te kunnen analyseren.

4.2.5 Gemeenten

Om de invloed en de behoeften van de gemeenten in kaart te brengen is er gebruik gemaakt van enquêtes. Van elke regio is er een kleinere en een grotere gemeente gevraagd om deel te nemen aan de enquête. De enquêtes zijn in de week van 3 december 2018 verstuurd. Er is gebruik gemaakt van vier gesloten- en 6 openvragen om deels structuur te krijgen in de antwoorden, maar ook op dieper op vragen in te kunnen gaan. De enquête bestaat uit tien vragen, die in overleg weer in de maand december via de mail ontvangen worden.

Inclusie- en exclusiecriteria:
Voor het literatuuronderzoek is enkel gebruikgemaakt van data minimaal uit 2016. Bovendien is alleen onderzoek dat betrekking heeft op de bouwstenen melding, beoordeling en passend vervoer meegenomen in deze scriptie.

Alleen interviews die relevant zijn met betrekking tot de bouwstenen zullen meegenomen worden in het onderzoek. Gesprekken met betrokken partijen die niet over de aangegeven onderwerpen gaan zullen als verhelderend beschouwd worden, maar niet in de resultaten worden meegenomen.

Alleen volledig ingevulde enquêtes zijn meegenomen in dit onderzoek. Ook incorrect ingevulde enquêtes, waarbij onduidelijk was welk antwoord gegeven is, zijn niet verder onderzocht, tenzij daarna inzicht is verkregen in het juiste antwoord.

4.3. Operationalisering

In de onderstaande tabellen wordt er beschreven op welke wijze de onderzoeksvragen worden beantwoordt. Daarbij wordt per onderzoeksvraag ingegaan op de variabelen en welke indicatoren daarbij horen. De dataverzamelingsmethodes worden in tabel 1 beschreven.

Onderzoeksvraag 1.	Variabelen	Indicatoren
In hoeverre wordt het huidige beleid uitgevoerd in de praktijk met betrekking tot beoordelingslocaties?	Bouwsteen 4 Melding	• Deskundigheid in de meldkamer • Methode om de juiste professionals inschakelen
	Bouwsteen 5 Beoordeling en risicotaxatie	• Personen met verward gedrag • Passende omgeving • Dag en nacht beoordelen
	Bouwsteen 7 Passend vervoer	• Beschikbaarheid vervoer • Passend vervoer

Tabel 2: Operationalisering onderzoeksvraag 1

Onderzoeksvraag 2.	Variabelen	Indicatoren
Welke behoeften hebben belanghebbende ten opzichte van beoordelingslocaties?	Behoeften Beoordelingslocatie	• Meest genoemd door de respondenten • Behoeften melding • Behoeften beoordeling • Behoeften passend vervoer

Tabel 3: Operationalisering onderzoeksvraag 2

Onderzoeksvraag 3.	Variabelen	Indicatoren
In hoeverre zijn er knelpunten waar rekening mee gehouden moeten worden voor de optimalisatie van de huidige werkwijze met betrekking tot beoordelingslocaties in Oost-Nederland?	Knelpunten melding	• Gekwalificeerd personeel binnen de GGZ
	Knelpunten beoordeling en risicotaxatie	• Beschikbare kennis om niet alleen snel, maar ook tot een passend oordeel te komen over de juiste ondersteuning, zorg of straf; • Structurele financiering van de beoordelingslocaties; • Communicatie tussen samenwerkingspartners, nadat een persoon naar een beoordelingslocatie is gebracht.
	Knelpunten passend vervoer	• Onduidelijkheid over structurele financiering van passend vervoer voor deze doelgroep. • Onduidelijkheid over verantwoordelijkheidsverdeling tussen RAV, politie en GGZ ten aanzien van vervoer

Tabel 4: Operationalisering onderzoeksvraag 3

4.4 Onderzoeksverloop

Om inzicht te krijgen in het verloop van het onderzoek is hieronder het onderzoeksverloop met de volgende partijen omschreven: GGZ-instellingen, politie, ervaringsdeskundigen en het Openbaar Ministerie. Daarnaast is het verloop van de afgenomen enquêtes beschreven.

4.4.1. GGZ-instellingen

De opzet was om een medewerker van elke GGZ-instelling te interviewen door middel van een half-gestructureerde interview. Uiteindelijk is er van elke GGZ-instelling met één medewerker een interview afgenomen, dit waren er in totaal zes. Vier van de zes interviews hebben plaatsgevonden in een spreekkamer op de locatie waar ook de beoordelingskamer stond, hierdoor kon ik na afloop van het interview een sfeerimpressie krijgen van die beoordelingskamer. De interviews zijn met toestemming opgenomen om de interviews te transcriberen. Er is afgesproken met de geïnterviewden om de informatie als vertrouwelijk te gebruiken en de uitgewerkte versie toe te sturen.

4.4.2. Politie

Tijdens de interviews met de politie was de insteek om tien (in elke regio twee) half-gestructureerde interviews af te nemen. Hierin is één interview niet meegenomen, omdat deze niet voldeed aan de opstelde vragen. Uiteindelijk zijn er 9 interviews meegenomen in de analyse. De interviews zijn telefonisch vanuit huiselijke sfeer afgenomen. De interviews zijn met toestemming opgenomen om ze te transcriberen. Met de geïnterviewden is afgesproken om de informatie als vertrouwelijk en als anoniem te gebruiken. Daarnaast is met 5 respondenten afgesproken dat ze de uitwerkte versie kregen toegestuurd.

4.4.3. Ervaringsdeskundigen

Uit deskresearch is gebleken dat het niet gemakkelijk is om de doelgroep ervaringsdeskundigen te interviewen, daarom was de opzet om minimaal één ervaringsdeskundige te interviewen. Uiteindelijk zijn er twee half-gestructureerde interviews afgenomen in een klein kantoor in het gebouw waar de stichting die dit mogelijk heeft gemaakt actief is. De ervaringsdeskundigen zijn achter elkaar geïnterviewd, waarmee de afspraak is gemaakt dat het opgenomen interview als vertrouwelijk en anoniem wordt gebruikt.

4.4.4. Openbaar Ministerie

Uiteindelijk is er één half-gestructureerd interview afgenomen met het Openbaar Ministerie, dit was vooraf ook de opzet. Het interview heeft telefonisch plaatsgevonden, vanuit een lokaal in het Saxion. Het telefonisch interview is opgenomen met toestemming van de geïnterviewde om het interview te transcriberen. Met de geïnterviewde is afgesproken om de informatie als vertrouwelijk te gebruiken. Daarnaast zou de respondent de uitwerkte versie ontvangen via de mail.

4.4.5. Gemeenten

De opzet was om in iedere regio om bij een kleinere en een grotere gemeenten een enquête af te nemen in Oost-Nederland, dit zouden in totaal 10 gemeenten zijn. Het contact is via de mail gelegd en waar nodig is dit telefonisch gebeurd in de maand december. De gemeenten kregen de optie om het telefonisch of via de e-mail in te vullen. De enquête is uiteindelijk beantwoord door 8 van de 10 gemeenten. Doordat niet alle enquêtes volledig waren ingevuld, konden 7 enquêteresultaten worden meegenomen in de analyse.

4.5. Analysemethode

4.5.1. Deskresearch

De data vanuit het deskresearch is geanalyseerd. Dit is gedaan door relevante informatie te vergelijken en toe te voegen aan het literatuuronderzoek. De data van het deskresearch is vergeleken met de data uit de interviews.

4.5.2. Fieldresearch

De interviews zijn beschreven en getranscribeerd met behulp van de opgenomen interviews. Hiervoor is gekozen zodat er tijdens de interviews dieper kon worden ingegaan op de vragen. De uitgewerkte versies zijn ter goedkeuring opgestuurd naar de respondenten. Hierna zijn de transcripties open, axiaal en selectief gecodeerd in word. Vervolgens zijn deze vergeleken of geanalyseerd aan de hand van de andere interviews en enquêtes.

4.5.3. Betrouwbaarheid en Validiteit

De betrouwbaarheid van het onderzoek wordt door een aantal aspecten vergroot. Eén aspect daarvan is dat tijdens het uitvoeren van deskresearch er gelet is op de betrouwbaarheid van de documenten en rapporten. Er worden alleen bronnen geraadpleegd die actueel, relevant en betrouwbaar zijn voor het onderwerp.

De interviews zijn opgesteld op basis van de literatuur en met behulp van het basisboek: interviewen (Baarda, van der Hulst, & de Goede, 2012). Het gaat hierbij om de literatuur die tijdens de deskresearch wordt gebruikt. Daarnaast zullen de interviewvragen getest en besproken worden met de opdrachtgever. Om de antwoorden van de respondenten te toetsen en tevens dieper op het onderwerp in te gaan, zijn er half-gestructureerde interviews afgenomen. Door verschillende partijen te interviewen kan de betrouwbaarheid van de antwoorden vergroot worden, omdat het controleerbaar wordt. Daarnaast zijn de interviews opgenomen in overleg met de respondenten. Voor validiteit is gezorgd door het vooraf de opgestelde interviewvragen na te lopen bij de gevonden data, om te kijken of de juiste vragen zijn gesteld, op de goede volgorde en aan de juiste personen.

De enquêtes zijn opgesteld op basis van de literatuur en met behulp van het boek: Wat is onderzoek? (Verhoeven, 2014). In de enquête zullen controle vragen zitten, dit zal effect hebben op de betrouwbaarheid van de resultaten. Het deelnemen aan de enquête zal anoniem gebeuren, hiervoor is gekozen om sociaal wenselijke antwoorden te voorkomen. Ook voor de enquêtevragen zal er overleg plaatsvinden met de opdrachtgever.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek toegelicht. Er wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvragen die gedurende het onderzoek zijn verzameld. De resultaten leiden tot de beantwoording van de centrale vraag, het trekken van conclusies en het geven van aanbevelingen.

De onderzoeksvragen worden afzonderlijk per paragraaf beantwoord. Daarbij zijn de volgende paragraven van toepassing:

5.1. Huidige werkwijze ten opzichte van het huidige beleid;
5.2. Behoeften belanghebbende;
5.3. Knelpunten.

5.1. Huidige werkwijze ten opzicht van het huidige beleid

De eerste onderzoeksvraag is als volgt geformuleerd: *'In hoeverre wordt het huidige beleid uitgevoerd in de praktijk met betrekking tot beoordelingslocaties?'*. Voor de beantwoording is de huidige werkwijze onderzocht. Door gebruik te maken van verschillende interviewvragen (zie bijlage 1, 3, 5 en 7) aan de hand van de onderwerpen: melding, beoordeling en risicotaxatie en passend vervoer is informatie voor de beantwoording van de onderzoeksvraag verkregen.

Om de huidige werkwijze in kaart te brengen is deze getoetst aan de integrale aanpak verwarde personen die sinds 2016 opgebouwd is door Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Ministerie van Veiligheid en Justitie (Aanjaagteam Verwarde Personen, 2016).

5.1.1. Toelichting van het huidige beleid:

Het huidige beleid is toegelicht in het theoretisch kader. De negen bouwstenen zijn in paragraaf 3.4. beschreven. De bouwstenen melding, beoordeling en risicotaxatie en passend vervoer zijn uitsluitend onderzocht.

5.1.2. Huidige werkwijze:

In de onderstaande tabel wordt schematisch de werkwijze omtrent meldingen, beoordeling en risicotaxatie en passend vervoer weergeven. Aan de hand van deze interviews zijn de werkwijzen verduidelijkt en is de onderzoeksvraag beantwoordt.

Regio:	Huidige werkwijze melding:
Twente	Aan de hand van de de melding wordt bepaald of er een beroep op de politie of ambulance wordt gedaan. De medische noodzaak of het plegen van een strafbaar feit zijn belangrijke pijlers. Door in eenzelfde ruimte werkzaam te zijn kan er een snelle schakeling tussen partijen worden gemaakt (zie bijlage 4 politie Twente 2). Indien de desbetreffende dienst een persoon met verward gedrag treft, dan kan er contact worden opgenomen met de ambulante voorwacht van Mediant. Dat is een sociaal psychiatrisch verpleegkundige die door middel van vragen de volgende aspecten zal proberen uit te sluiten: er sprake is van een verslaving (drank/drugs), er een strafbaar feit is gepleegd of dat er somatiek (chronische lichamelijke aandoening) aanwezig is (zie bijlage 2 interview Mediant). De werkwijze van Dimence, locatie Almelo, komt overeen met IJsselland.
IJsselland	Als de politie een melding krijgt van een persoon met verward gedrag, dan wordt op basis van de problematiek bepaald of de politie of ambulance hiervoor verantwoordelijk is. Een strafbaar feit of de veiligheid is van belang bij de bepaling welke dienst verantwoordelijk is. Sinds oktober 2018 hanteert de regio IJsselland deze werkwijze, waarbij de schifting dus plaatsvindt in de meldkamer (zie bijlage 4 politie IJsselland 2). Als het vermoeden van acute psychiatrie aanwezig is, dan wordt er telefonisch contact opgenomen met de voorwacht van het IHT-team van de crisisdienst (Dimence). Tijdens dit contact wordt besproken of het zinvol is om de persoon naar de beoordelingslocatie te brengen (zie bijlage 2 interview Dimence).
Noord- en Oost-Gelderland	Meldingen komen binnen via het noodnummer of het algemene telefoonnummer. Indien de politie naar een locatie wordt gestuurd, dan wordt er een inschatting gemaakt over de verrichten handelingen. Als het gaat om een persoon met acute psychiatrie, dan wordt er contact opgenomen met GGNet of GGZ centraal. De locatie van de verwarde persoon is leidend in de keuze voor een beoordelingslocatie (zie bijlage 4 politie Noord- en Oost-Gelderland 2). Indien de persoon met verward gedrag in het gebied van GGNet gelokaliseerd is, dan neemt de politie contact op met de voorwacht van de crisisdienst (GGNet). Vervolgens zullen de volgende dingen moeten uitgesloten worden zoals contra-indicatie (verward gedrag samen met verslavingsproblematiek), agressie samen met verward gedrag en of er een strafbaar feit is gepleegd. De voorwacht beslist of een persoon met verwarde gedrag beoordeeld moet worden en zo ja op welke locatie (zie bijlage 2 interview GGNet). Mocht de persoon in het gebied van GGZ centraal zijn, dan wordt dezelfde werkwijze gehanteerd. Er zitten, behoudens de locatie, geen verschillen in de werkwijzen (zie bijlage 2 interview GGZ centraal).
Gelderland-Midden	Meldingen komen binnen via het noodnummer of het algemene telefoonnummer. Indien de 112 melding een persoon met verward gedrag betreft, dan dienst de politie actie te ondernemen. Het kan ook voorkomen dat de melding bestemd is voor het ambulance- of brandweerpersoneel, waardoor zij in actie moet komen. Is het een andere melding dan wordt het door het regionaal servicecentrum opgepakt, dit kan uiteindelijk alsnog in de spoedkamer terecht komen.

	Sinds begin september 2018 is een halfjaarlijkse pilot begonnen, waarbij een sociaal psychiatrisch verpleegkundige fysiek aanwezig is in de meldkamer. Daar heeft de sociaal psychiatrisch verpleegkundige een adviserende rol. Hij is daar zeven dagen per week aanwezig van 15:00 uur tot 23:00 uur (zie bijlage 4 politie Gelderland-Midden 1). Mocht het vermoeden er zijn dat de persoon psychiatrische problemen heeft, dan volgt er een melding naar Pro Persona Arnhem. Er wordt dan een geschikt plan van aanpak opgesteld (zie bijlage 2 interview Pro Persona Arnhem).
Gelderland-Zuid	Bij de ontvangst van een melding wordt de politie naar locatie gestuurd. De politie beoordeelt of er sprake is van een persoon met verward gedrag. Mocht dit het geval zijn , dan wordt er contact opgenomen met Pro Persona Nijmegen (zie bijlage 4 politie Gelderland-Zuid 2). Pro Persona Nijmegen maakt gebruik van een oproepbare sociaal psychiatrisch verpleegkundige. Deze persoon is overdag werkzaam bij de instelling. Indien er een acute melding is, dan wordt hij/zij thuis opgeroepen. De sociaal psychiatrisch verpleegkundige heeft rechtstreeks contact met de melder, waardoor een rol voor de politie niet altijd noodzakelijk is. Op basis van telefonisch contact wordt er een inschatting gemaakt. Vervolgens wordt er een plan opgesteld, namelijk: wie er ingeschakeld moeten worden en waar eventueel de beoordeling zal plaatsvinden (zie bijlage 2 Pro Persona Nijmegen).

Tabel 5 - Huidige werkwijze melding

Conclusie met betrekking tot de melding:

Geconcludeerd kan worden dat op het gebied van meldingen er wordt voldaan aan het huidige beleid. Op de meldkamer wordt een inschatting gemaakt gedurende de melding. Tenslotte wordt bepaald welke professionals noodzakelijk worden geacht om naar de locatie te gaan.

Tussen de beoordelingslocaties bestaan verschillen wat betreft de werkwijze. In Gelderland-Midden wordt bijvoorbeeld gekozen voor een vergroting van de deskundigheid door middel van: '*sinds begin september is een halfjaarlijkse pilot begonnen, waarbij een sociaal psychiatrisch verpleegkundige fysiek aanwezig is in de meldkamer'* (zie bijlage 4 politie Gelderland-Midden 1).

In de andere regio's is dit niet het geval en is de deskundigheid voornamelijk gebaseerd op het personeel dat gebruikelijk aanwezig is in de meldkamer. Na de evaluatie van de pilot in Gelderland-Midden kan eventueel een informatieverspreiding naar de andere beoordelingslocaties plaatsvinden. Hierdoor kan de deskundigheid op alle locaties worden gewaarborgd en mogelijk verbeterd.

Regio:	Huidige werkwijze beoordeling en risicotaxatie:
Twente	Mediant beschikt over een crisisbeoordelingskamer in Enschede. Voor het gebruik hiervan zal vooraf een aantal dingen uitgesloten moeten worden: - Persoon in kwestie geen verslavingsproblematiek heeft. - Geen delict is gepleegd - Geen agressief gedrag vertonen. Er wordt zowel binnen als buiten kantoordienst gebruik gemaakt van de crisisbeoordelingsruimte. Een sociaal psychiatrisch verpleegkundige beoordeelt de situatie en contacteert de achterwacht (psychiater). In veel gevallen komt de achterwacht naar de beoordelingslocatie om te beoordelen. De crisisbeoordelingskamer is een afgesloten ruimte met weinig en soft materiaal. Hiervoor is gekozen om de persoon met verward gedrag niet in de gelegenheid te stellen om met materialen te gooien (hufterproof) (zie bijlage 2 interview Mediant). Als de persoon met verward gedrag in zijn woning wordt aangetroffen en de plek is veilig om daar de hulpverlening te laten komen, dan heeft dat de voorkeur (zie bijlage 4 interview politie Twente 1).
IJsselland	Dimence heeft op verschillende locaties (Deventer, Zwolle en Almelo) crisisbeoordelingskamers. Dimence stelt een drietal voorwaarden alvorens tot beoordelings wordt overgegaan, te weten: - Er mag geen sprake zijn van drank- of drugsgebruik; - De persoon met verwarde gedrag geen agressief gedrag vertoont; - Er geen strafbaar feit is gepleegd. De voorkeur is om te beoordelen in huiselijke sfeer. Andere plekken waar beoordeeld kan worden zijn huisartsenpost, ziekenhuis en soms nog het politiebureau. Dimence beschikt over een team dat 24/7 bereikbaar is om te beoordelen (zie bijlage 2 interview Dimence). De kamer kenmerkt zich door: Tafel, stoelen, raam en een deur die op slot kan. Er is sprake van een prikkelarme en hufterproof ingerichte kamer (zie bijlage 2 interview Dimence 'observatie').
Noord- en Oost-Gelderland	In deze regio zijn twee GGZ aanbieders, namelijk: GGNet en GGZ centraal. GGNet heeft crisisbeoordelingskamers in Apeldoorn en Doetinchem. Mensen met verward gedrag kunnen bij GGNet beoordeeld worden als ze voldoen aan de volgende criteria: - Er mag geen sprake zijn van drank- of drugsgebruik; - De persoon met verwarde gedrag geen agressief gedrag vertoont; - Er geen strafbaar feit is gepleegd. GGNet heeft een crisisteam voor beide locaties die 24/7 bereikbaar is om te beoordelen. Om het aantal vervoersmomenten voor het crisisteam te beperken wordt in beginsel de beoordeling gedaan op kantoor. Beoordelingen worden gedaan door een sociaal psychiatrisch verpleegkundige, een arts en een superviserende psychiater. De crisisbeoordelingskamer in Doetinchem is een spreekkamer. Daar staan een aantal stoelen, een bureau en een pc. In Apeldoorn is het een kale ruimte met beperkt meubilair dat niet kapot kan (zie bijlage 2 interview GGNet). GGZ centraal heeft een crisisbeoordelingskamer in Ermelo.

	De voorwacht van de crisisdienst in Ermelo is 24/7 bereikbaar. Op het moment dat er een melding wordt gedaan, dient de crisisdienst zo snel mogelijk naar de crisisbeoordelingskamer gaan. De crisisdienst bestaat uit sociaal psychiatrische verpleegkundigen. De crisisbeoordelingskamer is prikkelloos en hufterproof ingericht. De kenmerken van de beoordelingskamer zijn zware stoelen, niet breekbare ramen en een kamer die op slot kan (zie bijlage 2 interview GGZ centraal).
Gelderland-Midden	Pro Persona heeft in deze regio twee crisisbeoordelingskamers gelegen in Arnhem en Ede. In Arnhem wordt overdag voor de beoordeling gebruik gemaakt van spreekkamers. Indien dit niet mogelijk is, dan wordt er gebruik gemaakt van de crisisbeoordelingskamer. Buiten kantoortijden wordt er altijd gebruik gemaakt van de crisisbeoordelingskamer. In tegenstelling toto de crisisbeoordelingskamer, die 24/7 beschikbaar is, is de crisisdienst dagelijks beschikbaar tot 20:00 uur. De beoordeling wordt gedaan door voorwachten (sociaal psychiatrisch verpleegkundige) in samenwerking met een psychiater (zie bijlage 2 interview Pro Persona Arnhem). De kamer bestaat uit een tafel, meerdere stoelen, en ramen. De kamer is prikkelloos en hufterproof ingericht (zie bijlage 2 interview Pro Persona Arnhem 'observatie').
Gelderland-Zuid	Deze regio beschikt momenteel niet over een crisisbeoordelingskamer, maar er zijn plannen om een ruimte te ontwikkelen. Op moment dat de situatie veilig is, zal er thuis beoordeeld worden. Mocht de desbetreffende persoon op een andere locatie zijn, dan kan er voor gekozen worden om iemand ter plekke te beoordelen. Andere opties zijn het ziekenhuis of het politiebureau. Beoordelingen worden uitgevoerd door een sociaal psychiatrisch verpleegkundige en eventueel een psychiater (zie bijlage 2 interview Pro Persona Nijmegen).

Tabel 6 - Huidige werkwijze beoordeling en risicotaxatie

<u>Conclusie met betrekkink tot beoordeling en risicotaxatie:</u>

Geconcludeerd kan worden dat niet alle regio's voldoen aan het beleid beoordeling en risicotaxatie. Er bestaan verschillen tussen de beoordelingslocaties. In dit geval voldoen sommige beoordelingslocaties wel aan het beleid. De verbetering zit met name in:

- Crisisbeoordelingskamer zijn over het algemeen wel 24/7 bereikbaar, maar niet 24/7 beschikbaar;
- Niet alle personen met verward gedrag kunnen dag en nacht worden beoordeeld en opgevangen, maar voornamelijk alleen personen met psychiatrische problemen;
- In de regio Gelderland-Zuid is het voornemen om een crisisbeoordelingskamer te vestigen, maar momenteel is in de gehele regio geen crisisboordelingskamer.

GGZ centraal en Pro Persona Arnhem hebben hun crisisbeoordelingskamer ingericht op basis van de ingerichte kamer in Ede. Hierdoor heeft GGZ centraal niets hoeven te veranderen aan de desbetreffende kamer. '*Dit komt ook omdat we ons goed hebben laten informeren, wij hebben het toen met mensen van de politie afgekeken in Ede'* (zie bijlage 2 interview GGZ centraal). Voor de inrichting van de crisisbeoordelingskamer kunnen de opzet en de evaluatie van de crisisbeoordelingskamer in Ede worden geraadpleegd.

Regio:	Huidige werkwijze passend vervoer:
Twente	Het vervoer in deze regio is georganiseerd door de ambulance per 1 oktober 2018. Voorheen deed de politie dit. Momenteel vervoert de politie op moment dat er een strafbaar feit is gepeeld en de persoon naar het bureau moet worden gebracht (zie bijlage 2 interview Mediant). Ondanks dat de politie nu een beroep kan doen op de ambulance, wordt het vervoer nog door de politie gedaan als de situatie het niet toe laat om te wachten op de ambulance. De politie en ambulance hanteren beiden een eigen beoordelingskader, waardoor er onduidelijkheid bestaat over wie er verantwoordelijk is (zie bijlage 4 interview politie Twente 1). Als voorbeeld wordt genoemd: een ontklede man, die wordt gefilmd door omstanders, is naar het oordeel van de politie hun verantwoordelijkheid (zie bijlage 4 interview politie Twente 2).
IJsselland	Het vervoer was in deze regio georganiseerd door de politie. Per oktober 2018 is dat anders geworden en rijdt de ambulance dienst, RAV IJsselland en ambulance oost voor de Dimence regio. De politie zal in actie komen zodra er een strafbaar feit is gepleegd, of ter assistentie van het ambulance personeel vanuit veiligheidsissue (zie bijlage 2 interview Dimence). Uit praktische overwegingen komt het in de praktijk voor, dat de politie de persoon met verward gedrag vervoert (zie bijlage 4 interview politie IJsselland 2).
Noord- en Oost-Gelderland	In deze regio is de politie niet meer verantwoordelijk voor het vervoer sinds oktober 2018. De persoon met verward gedrag zal met zijn eigen zorgkader, familie, taxi of met de ambulance vervoerd moeten worden. Ondanks dat de politie het voornemen heeft om het vervoer niet uit te voeren is dat in de praktijk anders (zie bijlage 4 politie Noord- en Oost-Gelderland 2). GGZ centraal heeft een subsidie gekregen voor een pilot om de GGZ vervoersdienst te gebruiken. De GGZ vervoersdienst is een organisatie die opereren in een grotere regio met deskundig personeel. Ze rijden in een anonieme bus om personen met verward gedrag te vervoeren (zie bijlage 2 interview GGZ centraal).
Gelderland-Midden	Formeel doet de politie het vervoer niet meer sinds oktober 2018. Momenteel doet de ambulance het vervoer, maar in de praktijk komt het nog wel voor dat vanuit praktische overweging de politie vervoert (zie bijlage 2 interview Pro Persona Arnhem). In deze regio is er nog de beschikking over een andere vervoersdienst dat is begeleid vervoeren. Deze vervoersdienst komt vanuit de Pompestichting. Indien er sprake is van een strafbaar feit, dan ligt de verantwoordelijkheid altijd bij de politie (zie bijlage 4 interview politie Gelderland-Midden 1).
Gelderland-Zuid	De regio Gelderland-Zuid maakt gebruik van een vervoersarrangement, waardoor de politie niet meer als vervoerder hoeft te rijden. De politie heeft hier uitsluitend een assisterende taak. In het vervoersarrangement is geregeld dat ambulance het vervoer regelt, dit kan zijn de gillende sirenes of begeleid vervoer door de ambulance. Pro Persona Nijmegen beschikt zelf over een neutrale bus, die wordt bestuurd door eigen personeel. Deze pilot is op dit moment actief (zie bijlage 2 interview Pro Persona Nijmegen).

	Volgens de theoretische aanpak is de ambulance verantwoordelijk voor het vervoer. Er zijn echter situaties denkbaar, waarbij een persoon met verward gedrag naar het politiebureau moet worden gebracht. In dat geval neemt de politie deze taak op zich (zie bijlage 4 interview politie Gelderland-Zuid 2).

Tabel 7 - Huidige werkwijze passend vervoer

Conclusie met betrekking tot passend vervoer:

Geconcludeerd kan worden dat er in elke regio nu vervoer is geregeld. In de meeste regio's vindt dit plaats door middel van politie en/of ambulance als vervoeder.

GGZ centraal heeft subsidie gekregen voor een pilot, waarbij gebruikt gemaakt wordt van de GGZ vervoersdienst. Deze vervoersdienst maakt gebruik van anonieme voertuigen. Pro Persona Nijmegen heeft een vergelijkbare methode gebruikt, te weten een neutraal voertuig. In Gelderland-Midden wordt gebruik gemaakt van een vervoerdienst vanuit de Pompestichting.

Tijdens een interview met een ervaringsdeskundige is gesproken over het vervoer. Volgens de ervaringsdeskundige was een anonieme auto passender geweest dan vervoer door de politie of ambulance. En zei: *'Een anonieme auto zou beter zijn geweest, maar dat was er niet'* (zie bijlage 6 ervaringsdeskundige 2).

De resultaten uit de evaluatie van de pilot waar GGZ centraal gebruik van maakt, zou voor andere GGZ-instelling een goede basis kunnen zijn voor een oplossing wat betreft passend vervoer.

5.2. Behoeften betrokken partijen

In paragraaf 5.2. worden de behoeften van de belanghebbende partijen in kaart gebracht. De onderzoeksvraag die in dit hoofdstuk wordt beantwoord luidt als volgt:

'Welke behoeften hebben belanghebbenden ten opzichte van beoordelingslocaties?'

Met de belanghebbende partijen worden de volgende partijen bedoeld:

- GGZ-instellingen
- Politie
- Ervaringsdeskundigen
- Openbaar Ministerie
- Gemeenten

Met de bovenstaande belanghebbende partijen zijn interviews afgenomen. Alleen bij de Gemeenten is informatie verzameld door middel van een enquête. Iedere partij heeft andere belangen en wensen omtrent beoordelingslocatie(s). Dit is de reden dat iedere partij gevraagd is naar behoeften omtrent beoordelingslocatie(s). Het is belangrijk om van iedere partij deze belangen in kaart te hebben, zodat bij ontwikkeling op korte en lange termijn rekening gehouden wordt met de verschillende belangen, dit wordt verder toegelicht in het theoretisch kader 3.6.2. leren samenwerken. Per belanghebbende is beschreven welke behoeften er zijn.

5.2.1. GGZ-Instellingen

In Oost-Nederland zijn verschillende GGZ-instellingen. Binnen de organisaties zijn behoeften die overeen komen, maar ook behoeften die verschillen. Er is gekozen om van elke organisatie een persoon te interviewen en daarbij vragen te stellen over welke behoeften er vanuit de GGZ-instellingen zijn. De uitgewerkte interviews zijn te vinden in bijlage 2: uitwerking interviews GGZ-instellingen.

Dit zijn de belangrijkste punten die uit de interviews naar voren zijn gekomen, er is behoefte aan:

- Financiële middelen om de aanpak te optimaliseren;
- Het vooraf bellen door de desbetreffende organisatie op het moment dat er een persoon met verward gedrag naar de crisisbeoordelingslocatie gebracht wordt;
- Het politiepersoneel wil weer snel weg na het brengen van de persoon met verward gedrag, vanuit de GGZ-instellingen is er behoefte dat de politie erbij blijft;
- Er is behoefte aan samenwerking met de gemeenten;
- Opvang voor de groep waar de crisisbeoordelingskamer niet voor bestemd is, een voorbeeld hiervan is personen met verward gedrag en verslavingsproblematiek (contra-indicatie);
- Extra personeel om van 24/7 bereikbaarheid, beschikbaarheid te maken;
- Crisisbeoordelingskamers in de regio Gelderland-Zuid.

5.2.2. Politie

In Oost-Nederland is een politie regio, waarbij een groot aantal van de behoeften overeenkomen met de verschillende regio's in Oost-Nederland. De informatie is verzameld vanuit interviews met twee politieagenten vanuit iedere regio in Oost-Nederland. De uitwerkte interviews zijn te vinden in bijlage 4: uitwerking interviews politie.

Hieronder zijn de behoeften beschreven en toegelicht:

- De politie heeft er behoefte aan zo snel mogelijk weer de straat op te kunnen. Een veel voorkomende situatie is dat er na het brengen van de persoon met verward gedrag er nog een beroep op hen gedaan wordt totdat de voorwacht (sociaal psychiatrisch verpleegkundige) aanwezig is. Daarnaast vindt de politie dat ze niet in alle gevallen betrokken hoeven te blijven tijdens de beoordelingen. Voorbeelden van behoeften die binnen de politie spelen volgen hieronder:
    - Beveiliging die een deel veiligheid waarborgt;
    - Een veilige wachtruimte met een deur die op slot kan met eventueel camera's voor de toezicht;
    - Tweede sociaal psychiatrisch verpleegkundige die de opvang waarborgt.

  Met deze voorbeelden denkt de politie dat er minder vaak een beroep op hen gedaan zal worden met als gevolg dat ze weer snel de straat op kunnen.
- Opvang voor de groep verwarde personen waarbij een contra-indicatie aanwezig is, dit is wanneer er sprake is van drank/drugs of agressief gedrag in combinatie met verward gedrag. In de praktijk komt het voor dat GGZ-instellingen personen met een contra-indicatie niet willen beoordelen. Vervolgens is de politie verantwoordelijk, waardoor ze hen veelal naar het bureau moeten brengen. Een optie zou kunnen zijn:
    - Een locatie voor bredere opvang van verwarde personen en niet alleen personen met psychiatrische problematiek;
    - Een aparte locatie voor personen met een contra-indicatie.
- In de praktijk komt het voor dat er een beroep op de politie wordt gedaan wat betreft het vervoer terug van personen met verward gedrag. De politie heeft behoefte aan de invulling hiervan van, zodat zij dit niet meer hoeven te doen.

5.2.3. Ervaringsdeskundigen

Er zijn twee ervaringsdeskundigen gevraagd naar hun ervaring met beoordelingslocaties, waarvan een persoon is beoordeeld in een politiecel en de ander ervaring heeft met een crisisbeoordelingskamer. De uitgewerkte interviews zijn te vinden in bijlage 6: uitwerking interviews ervaringsdeskundigen.

De volgende behoeften zijn naar voren gekomen:

- De ervaringsdeskundigen hadden behoefte aan communicatie voor, tijdens en na de beoordeling.
- Een van de ervaringsdeskundige gaf aan voorkeur te geven aan anoniem vervoer in plaats van politie of ambulance als vervoerder.

5.2.4. Openbaar Ministerie

Vanuit het Openbaar Ministerie is een persoon geïnterviewd. Het Openbaar Ministerie is normaal gesproken alleen betrokken op moment dat het strafrecht in beeld komt, maar omdat het Openbaar Ministerie aanwezig is bij overleggen binnen deze problematiek worden ze meegenomen als betrokken partij. Er zal gebruikt worden gemaakt van een andere vragenlijst/interviewschema (zie bijlage 7: interviewschema Openbaar Ministerie). Het uitgewerkte interview is te vinden in bijlage 8: uitwerking interview Openbaar Ministerie.

De volgende punten zijn naar voren gekomen:

- De crisisbeoordelingskamer moet zodanig functioneren dat:
    - Politie, andere hulpdiensten of familie op een laagdrempelige manier iemand met verward gedrag naar een crisisbeoordelingskamer kan brengen;
    - De politie niet wordt gebruikt als ophoud of beveiligingsorganisatie.
- Momenteel ontbreekt een centrale speler die kennis heeft van alle oplossingsmogelijkheden. Gemeente zou een partij kunnen zijn die dit mogelijk kan invullen, want het zijn uiteindelijke hun burgers die geholpen moeten worden;
- De doorontwikkeling van de crisisbeoordelingskamer naar een multi-inzetbare kamer zou de volgende stap kunnen zijn, waarbij verschillende stromen met betrekking tot verwarde personen bij elkaar komen. Uiteindelijk zouden hier verschillende financieringen mogelijk moeten zijn.

5.2.5. Gemeenten

Bij 10 van de 79 gemeenten in Oost-Nederland zijn enquêtes afgenomen. Er is gekozen om deze af te nemen bij een grotere en kleinere gemeente vanuit elke regio in Oost-Nederland. Dit is gedaan om een algemeen beeld te krijgen van de werkwijzen van verschillende gemeenten wat betreft beoordelingslocaties. Ook helpt het voor het vergroten van het draagvlak om bij de gemeenten behoeften in kaart te brengen. De enquêteschema die is gebruikt is te vinden in bijlage 9. Daarnaast staan in bijlage 10 antwoorden van de gemeenten die gebruikt zijn tijdens het onderzoek.

Als eerste zijn er vragen gesteld om een algemeen beeld te krijgen in hoeverre de gemeente zicht heeft op de crisisbeoordelingskamers, vervolgens wordt besproken welke behoeften spelen vanuit de gemeenten.

De volgende behoeften zijn naar voren gekomen:

- Een melding gaat nu via professionals, er zijn plannen om dit breder te trekken naar een sociaal meldpunt waar iedereen terecht kan met deze problematiek (ouders, buurman enz.);
- Financiering, capaciteit GGZ personeel;
- Goede afstemming tussen GGZ, GGD, politie, gemeente en ambulance. Door verschillende vormen van financiering is de afstemming niet altijd goed te regelen;
- Multidisciplinaire beoordeling voor de brede doelgroep (niet allen GGZ problematiek);

5.2.6. Conclusie belangrijkste behoeften betrokken partijen

In de bovenstaande paragrafen zijn de behoeften van de belanghebbende partijen met betrekking tot beoordelingslocaties in Oost-Nederland in kaart gebracht. Onderstaand zijn een aantal behoeften van de verschillende belanghebbende in kaart gebracht. Het gaat hier uitsluiten om de belangrijkste behoeften die naar voren zijn gekomen. Dat wil zeggen dat de behoeften meerdere malen zijn genoemd of dat de behoeften bij verschillende belanghebbenden naar voren zijn gekomen.

Belangrijkste behoeften betrokken partijen:

- Financiële middelen voor o.a. capaciteit GGZ personeel;
- Vooraf bellen door de desbetreffende organisatie op het moment dat er een persoon met verward gedrag naar de crisisbeoordelingslocatie gebracht wordt;
- Politie niet als ophoud of beveiligingsorganisatie wordt gebruikt maar vrij snel weer de straat op kan;
- Samenwerking met de gemeente;
- Opvang voor de groep verwarde personen waarvoor de crisisbeoordelingskamer niet bestemd is;
- Doorontwikkeling naar een multi-inzetbare kamer;
- Centrale speler die kennis heeft van alle oplossingsmogelijkheden;
- Crisisbeoordelingskamers in de regio Gelderland-Zuid.

5.3. Knelpunten

Voor deze onderzoeksvraag zijn knelpunten van de aanpak voor verwarde personen in Nederland (melding, beoordeling en passend vervoer) getoetst. Hierbij is gekeken in hoeverre de bestaande knelpunten van toepassing zijn op aanpak in Oost-Nederland. De onderzoeksvraag die in dit hoofdstuk wordt beantwoord luidt als volgt:

''In hoeverre zijn er knelpunten waar rekening mee gehouden moeten worden voor de optimalisatie van de huidige werkwijze met betrekking tot beoordelingslocaties in Oost-Nederland?''

5.3.1. Toelichting van de knelpunten vanuit het theoretisch kader:

De knelpunten wat betreft de aanpak verwarde personen worden in het theoretisch kader beschreven. Er zal aandacht zijn voor de bouwstenen melding, beoordeling en passend vervoer. Daarnaast worden ook een aantal dieperliggende belemmeringen beschreven in sub paragraaf 5.1.2. De knelpunten vanuit het theoretisch kader worden getoetst aan de interviews, daarnaast worden er knelpunten beschreven die niet in het theoretisch kader benoemd zijn.

5.3.2. Knelpunten in de huidige werkwijze:

Hieronder wordt per bouwsteen beschreven met welke knelpunten rekening gehouden moet worden om tot een optimalisatie te komen van de huidige werkwijze. De optimalisatie zal kort herhaald worden vanuit hoofdstuk 5.1.. Daarnaast zal er aandacht zijn voor algemene knelpunten die van invloed zijn op de bouwstenen die tijdens het onderzoek onderzocht zijn.

5.3.3. Melding:

In subparagraaf 5.1.2 melding is geconcludeerd dat op het gebied van meldingen er wordt voldaan aan het huidige beleid. Er bestaan verschillen wat betreft de invulling van deskundigheid op de meldkamer. Zoals omschreven in subparagraaf 5.1.2 is in Gelderland-Midden ervoor gekozen om de deskundigheid te vergroten door middel van een pilot, *w*aarbij een sociaal psychiatrisch verpleegkundige fysiek aanwezig is in de meldkamer (zie bijlage 4 politie Gelderland-Midden 1). In de andere regio's is dit niet het geval en is de deskundigheid voornamelijk gebaseerd op het personeel dat gebruikelijk aanwezig is in de meldkamer.

Indien de desbetreffende dienst een persoon met verward gedrag treft, dan kan er contact worden opgenomen met de ambulante voorwacht van de GGZ-instellingen. Dat is een sociaal psychiatrisch verpleegkundige die zal samen met de melder tot een conclusie komen en dit vervolgens uitvoeren.

Optimalisatie:	Knelpunten:
• Doorontwikkeling melding	Uit verschillende onderzoeken blijkt dat er schaarste wordt ervaren ten aanzien van gekwalificeerd personeel of onvoldoende deskundigheid op de meldkamer (zie theoretisch kader 3.2.1 melding) in Nederland. In de interviews wordt dit niet bevestigd of ontkracht voor Oost-Nederland. Daarnaast staat in hoofdstuk 5.1. beschreven dat de deskundigheid vergroot kan worden na aanleiding van informatie verspreiding over de pilot in Gelderland-Midden. Uit onderzoek is gebleken dat de mate waarin projecten en initiatieven die op lokaal niveau succesvol zijn, niet altijd een-op-een over te nemen zijn naar andere gemeenten (zie theoretisch kader 3.2.). Dit gegeven wordt niet bevestigd of ontkracht vanuit de interviews. Tot slot hebben de politie en de GGZ samen een convenant opgesteld onder andere wat betreft het maken van een melding richting de GGZ. Uit de interviews blijkt dat er in de praktijk nog knelpunten zijn wat betreft de samenwerking, namelijk: ''We hebben afspraken gemaakt en het is heel lastig om aan de afspraken te voldoen. Het vooraf bellen is iets wat niet altijd gebeurd. Men belt pas als ze met de patiënt in de auto zitten en bijna voor de deur staan.'' (Zie bijlage 2 interview GGNet) ''Wat we in de samenwerking regelmatig tegen komen is dat de politie niet vooraf belt, maar ineens op de stoep staat met iemand die ze op straat hebben aangetroffen.'' (Zie bijlage 2 interview Dimence)

Tabel 8 – Knelpunten melding

5.3.4. Beoordeling en risicotaxatie:

In subparagraaf 5.1.2 beoordeling en risicotaxatie is geconcludeerd dat niet alle regio's voldoen aan het beleid beoordeling en risicotaxatie. In de onderstaande tabel worden knelpunten ten aanzien van de optimalisatie toegelicht:

Optimalisatie:	Knelpunt(en):
• 24/7 beschikbaarheid Crisisbeoordelingskamer;	Knelpunt voor de 24/7 beschikbaarheid van de crisisbeoordelingskamer ligt voornamelijk op financieel gebied. Dit blijkt uit andere onderzoeken (zie theoretisch kader 3.2.1.) en uit de gehouden interviews, zo zeggen de GGZ-instellingen namelijk: ''Als daar geld voor gegeven wordt dan is 24/7 beschikbaarheid mogelijk.'' (zie bijlage 2 interview GGNet) ''De crisisbeoordelingskamer hebben wij zelf gefinancierd. De bemensing daarop wordt ook door ons betaald.'' (zie bijlage 2 interview Dimence) '' Als de samenleving dat wil en die heeft er geld voor over dan gaan we het gewoon regelen.'' (zie bijlage 2 interview Mediant)

• Beoordeling en opvang voor alle personen met verward gedrag (niet alleen personen met psychiatrische problemen);	Een knelpunt voor het organiseren van beoordeling en opvang voor personen met verward gedrag die geen psychiatrische problemen hebben is, dat er geen duidelijkheid is wat betreft een verantwoordelijke partij voor het aansluiten van organisaties op elkaar, om structurele oplossingen te vinden vanuit het integrale perspectief en daar continuïteit in aan te brengen. Daarnaast is het onduidelijk wie op gemeenteniveau de regie heeft, en er wordt onduidelijkheid ervaren over de invulling van de regierol van gemeenten (zie theoretisch kader 3.2). Dit wordt bevestigt vanuit de interviews, namelijk: ''De gemeente heeft de verantwoordelijkheid dat er een sluitende aanpak komt, waarvoor ook opvanglocaties moeten worden georganiseerd maar dat is er dus niet. Wij zijn er niet voor de zwervers die verward doen.'' (zie bijlage 2 interview Dimence) ''We zouden nog wel wat meer samenwerking willen zien met gemeentes, omdat we toch heel vaak ook in crisissituaties tot de conclusie komen dat er geen sprake is van een psychiatrische stoornis, maar dat er wel degelijk verwardheid en crisis aan de orde is.'' (zie bijlage 2 interview Mediant) ''Stel dat een crisisbeoordelingskamer voor iedereen toegankelijk moet zijn, dan zal je zeker naar de financiële kant moet kijken. Wat mij betreft betekent het dan dat de zorgverzekeraar en het gemeentelijk domein met elkaar om tafel moeten om te kijken hoe het dan gefinancierd wordt.'' (zie bijlage 2 interview Pro Persona Arnhem) ''Wat je tot nu toe mist in de opzet is iemand die als centrale speler triageert en kennis heeft van alle oplossingsmogelijkheden'' (zie bijlage 8 interview Openbaar Ministerie)
• Crisisbeoordelingskamer in de regio Gelderland-Zuid.	Bij het creëren van crisisbeoordelingskamers in Gelderland-Zuid moet er rekening gehouden worden met de volgende belemmeringen die kunnen ontstaan: '' We moeten het kunnen betalen, dit beïnvloed de keuzes.'' (zie bijlage 2 Pro Persona Nijmegen) ''Je hebt geld nodig. De crisisbeoordelingskamer moet weer worden ingericht als hufterproof zijnde.'' (zie bijlage 2 Pro Persona Nijmegen) Zoals eerder beschreven zal geld hier ook een rol spelen, uit eerder uitgevoerde onderzoeken wordt bevestigt dat de financiering van beoordelingslocaties voor problemen kan zorgen (zie theoretisch kader 3.2. en 3.2.2.).

Tabel 9 – Knelpunten beoordelen en risicotaxatie

5.3.5. Passend vervoer:

In sub paragraaf 5.1.2. passend vervoer is geconcludeerd dat er in elke regio nu vervoer is geregeld. In de meeste regio's vindt dit plaats door middel van politie en/of ambulance als vervoeder. GGZ centraal maakt gebruik van een andere vervoerder. Zij hebben subsidie gekregen voor een pilot, waarbij gebruikt gemaakt wordt van de GGZ vervoersdienst. Deze vervoersdienst maakt gebruik van anonieme voertuigen. Pro Persona Nijmegen heeft een vergelijkbare methode gebruikt, te weten een neutraal voertuig. Daarnaast wordt in Gelderland-Midden gebruik gemaakt van een vervoerdienst vanuit de Pompestichting. Hieronder worden de knelpunten beschreven met betrekking tot de optimalisatie.

Optimalisatie:	Knelpunten:
• Doorontwikkeling passend vervoer voor personen met verward gedrag.	Knelpunten met betrekking tot de doorontwikkeling van de bouwsteen passend vervoer zijn: De mate waarin projecten en initiatieven die op lokaal niveau succesvol zijn, niet altijd een-op-een over te nemen zijn naar andere gemeenten (zie theoretisch kader 3.2.). Dit kan van invloed zijn op de doorontwikkeling van de bouwsteen passend vervoer. Dit gegeven wordt niet bevestigd of ontkracht in de interviews. En andere knelpunt met betrekking tot de door ontwikkeling van de bouwsteen passend vervoer is de onduidelijkheid over structurele financiering van passend vervoer, dit blijkt uit andere onderzoeken (zie theoretisch kader 3.2.3.) maar wordt ook bevestigd in de interviews, namelijk: ''Ik leg erop toe, want als ik iemand beoordeel in een beoordelingslocatie en die moet worden opgenomen dan moet ik de ambulance rit zelf betalen als organisatie.'' (zie bijlage 2 interview GGNet ''Men is het gewoon niet eens met elkaar, want wie gaat nou betalen voor dat vervoer van de cliënten. Nu betalen wij daar allemaal voor en dat zijn allemaal extra kosten waar nooit geen afspraken met een zorgverzekeraar over zijn gemaakt, en dat zou wel moeten.'' (zie bijlage 2 interview Mediant) ''Momenteel hebben wij een pilot het vervoersmiddel is een neutrale bus die wordt bemand door eigen personeel. Wij doen de ritten nu nog op basis van een subsidie. Het is de vraag of wij dit zelf kunnen financieren als de subsidie voorbij is.'' (zie bijlage 2 interview Pro Persona Nijmegen) ''Ik heb geen idee of daar toekomst perspectief inzit. Je moet je voorstellen: wie gaat het betalen? Daar moeten afspraken over gemaakt worden.'' (zie bijlage 2 interview GGZ centraal)

Tabel 10 – Knelpunten passend vervoer

5.3.6. Conclusie belangrijkste behoeften betrokken partijen

In de bovenstaande sub paragrafen zijn de knelpunten van de optimalisaties met betrekking tot beoordelingslocaties in Oost-Nederland in kaart gebracht. Onderstaand zijn een aantal knelpunten in kaart gebracht. Het gaat hier uitsluiten om de belangrijkste knelpunten die naar voren zijn gekomen.

Belangrijkste knelpunten met betrekking tot de optimalisatie:

- Financiële middelen voor o.a. bouwsteen melding, beoordeling en passend vervoer;
- Centrale speler die kennis heeft van alle oplossingsmogelijkheden (rol gemeente) met betrekking tot een oplossing voor de groep verwarde personen die geen psychiatrische problemen hebben;
- De mate waarin projecten en initiatieven die op lokaal niveau succesvol zijn, een-op-een over te nemen zijn naar andere gemeenten;
- Uitvoering gemaakte afspraken tussen de politie en GGZ.

6. Conclusies

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de resultaten en kennis die tijdens dit onderzoek is opgedaan. Er wordt antwoord gegeven op de deelvragen die aan het begin van dit rapport zijn opgesteld. Uiteindelijk leidt dit tot een beantwoording van de probleemstelling: *''In welke mate kan de integrale aanpak rondom verwarde personen in beoordelingslocaties geoptimaliseerd worden in Oost-Nederland en op welke wijze kan dit geïmplementeerd worden?''*.

Hieronder wordt per onderzoeksvraag de conclusie weergegeven.

''In hoeverre wordt het huidige beleid uitgevoerd in de praktijk met betrekking tot beoordelingslocaties?''
Tijdens het onderzoek is gebleken dat de huidige werkwijze omtrent melding en passend vervoer voldoen aan het huidige beleid. Er is ook onderzoek gedaan naar de huidige werkwijze omtrent beoordeling en risicotaxatie, deze voldoet niet aan het huidige beleid. Uit het onderzoek is gebleken dat niet in heel Oost-Nederland een crisisbeoordelingskamer beschikbaar is, tevens voldoet het in geheel Oost-Nederland niet aan het feit dat alle personen met verward gedrag dag en nacht beoordeeld en opgevangen kunnen worden, daarnaast is er omtrent melding en passend vervoer optimalisatie mogelijk. Uitkomsten van lopende pilots en ervaringen van de betrokken partijen zijn input voor deze optimalisatie.

''Welke behoeften hebben belanghebbende ten opzichte van beoordelingslocaties?''
In het onderzoek is aandacht geweest voor de behoeften van de belanghebbende partijen. De belanghebbende partijen in dit onderzoek zijn: GGZ-instellingen, politie, ervaringsdeskundigen, Openbaar Ministerie en gemeenten. De belangrijkste behoeften van de betrokken partijen zijn:

- Financiële middelen voor o.a. capaciteit GGZ personeel;
- Het vooraf bellen door de desbetreffende organisatie (politie) op het moment dat er een persoon met verward gedrag naar een crisisbeoordelingslocatie gebracht wordt;
- De politie niet als ophoud of beveiligingsorganisatie wordt gebruikt, maar vrij snel weer de straat op kan;
- Samenwerking met de gemeente;
- Opvang voor de groep verwarde personen waarvoor de crisisbeoordelingskamer niet bestemd is;
- Doorontwikkeling naar een multi-inzetbare kamer;
- Een centrale speler die kennis heeft van alle oplossingsmogelijkheden;
- Crisisbeoordelingskamers in de regio Gelderland-Zuid.

De behoeften per betrokken partij zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 5.2 behoeften betrokken partijen.

''In hoeverre zijn er knelpunten waar rekening mee gehouden moeten worden voor de optimalisatie van de huidige werkwijze met betrekking tot beoordelingslocaties in Oost-Nederland?''
Tijdens het onderzoek is gebleken dat er een aantal knelpunten zijn ten opzichte van de optimalisaties. Uit het onderzoek is gebleken dat de belangrijkste knelpunten zijn: de financiële middelen voor de optimalisatie van de bouwstenen melding, beoordeling en passend vervoer, er momenteel geen centrale speler is die kennis heeft van alle oplossingsmogelijkheden (regierol), de mate waarin projecten en initiatieven die op lokaal niveau succesvol zijn, een-op-een over te nemen zijn naar andere gemeenten en de uitvoering van de gemaakte afspraken tussen de politie en GGZ.

''In welke mate kan de integrale aanpak rondom verwarde personen in beoordelingslocaties geoptimaliseerd worden in Oost-Nederland en op welke wijze kan dit geïmplementeerd worden?''

Naar aanleiding van de drie onderzoeksvragen kan geconcludeerd worden dat zowel op het gebied als melding, beoordeling en risicotaxatie als passend vervoer optimalisatie plaats kan vinden in Oost-Nederland.

De mate waarin de bouwsteen melding geoptimaliseerd kan worden is door de deskundigheid op de meldkamer te vergroten. Aanknopingspunten voor de betrokken partijen zijn voornamelijk de pilots waarbij sociaal psychiatrisch verpleegkundigen (deels) aanwezig zijn op de meldkamer. De mate waarin de bouwsteen beoordeling en risicotaxatie geoptimaliseerd kan worden is door 24/7 bereikbaarheid te vergroten naar 24/7 beschikbaarheid. Daarnaast zal de grootste optimalisatie zitten in het feit dat momenteel alleen verwarde personen met psychiatrische problemen uit de politiecel blijven. Er zal nog een oplossing moeten komen voor verwarde personen die niet in de politiecel horen, maar door omstandigheden daar nog wel terecht komen. De laatste optimalisatie binnen deze bouwsteen is het creëren van crisisbeoordelingskamers in de regio Gelderland-Zuid. De mate waarin de bouwsteen passend vervoer geoptimaliseerd kan worden is het vervoer zo passend mogelijk te maken. Aanknopingspunten voor de betrokken partijen zijn pilotes waarbij gebruik wordt gemaakt van een vervoersdienst of anoniem vervoer. Daarnaast zijn er knelpunten die invloed hebben op de optimalisaties, namelijk: zo is er nog onduidelijkheid over financiering dat invloed heeft op de optimalisaties van alle drie de bouwstenen invloed, er is momenteel geen partij met een duidelijke regierol of kennis heeft van alle oplossingsmogelijkheden dat invloed heeft op opvang voor de groep verwarde personen (contra-indicatie), de mate waarin projecten en initiatieven, een-op-een over te nemen zijn dat invloed heeft op de doorontwikkeling en de uitvoering van de gemaakte afspraken tussen politie en GGZ dat invloed heeft op de melding naar GGZ-instellingen. De optimalisaties kunnen geïmplementeerd worden op moment dat er duidelijkheid is wat betreft de knelpunten.

7. Aanbevelingen

Op basis van de resultaten en de conclusie van het onderzoek zijn de volgende aanbevelingen omschreven, deze aanbevelingen zijn gericht aan de betrokken partijen om samen tot implementatie van de optimalisatie te komen.

1. Duidelijkheid creëren over de rol van gemeenten
   Er is behoefte aan samenwerking met gemeenten, maar uit het onderzoek blijkt dat dit er niet altijd is of dat er onduidelijkheid is over de rol van de gemeente. Het is belangrijk dat de rol van de gemeenten duidelijk wordt. Dit kan gedaan worden door deze partij actief en vroegtijdig mee te nemen in het proces, zodat er ook duidelijkheid kan komen over de mogelijkheden van de gemeenten. Een mogelijke rol die de gemeenten zou kunnen hebben is een regierol, waarbij zij fungeren als centrale speler, dus oplossingsmogelijkheden zouden kunnen hebben wat betreft de opvang voor verwarde personen die momenteel niet terecht kunnen bij GGZ-instellingen.

2. Verbeteren samenwerking betrokken partijen
   Het is erg belangrijk om gedurende het gehele proces te communiceren met alle betrokken partijen. Een voorbeeld hiervan is de behoeften van zowel GGZ-instellingen als de politie. Zo hebben de GGZ-instellingen er behoeften aan dat er tijdig gecommuniceerd wordt over het wel of niet brengen van personen met verward gedrag. Dit heeft invloed op de melding richting GGZ-instellingen en uiteindelijk op de beoordeling zelf. Daarnaast heeft de politie heeft er behoefte aan om niet onnodig als ophoud of beveiligingsorganisatie gebruikt te worden. Door aandacht te hebben voor elkaars behoeften zal een win-win situatie gecreëerd moeten worden.

3. Doorontwikkelen huidige werkwijze melding, beoordeling en risicotaxatie en passend vervoer
   Uit het onderzoek blijkt dat de bouwstenen melding en passend vervoer voldoen aan het huidige beleid, maar op basis van verschillende pilots een optimalisatie mogelijk is. Er zal geanalyseerd moeten worden in welke mate de pilots een-op-een overgenomen kunnen worden. Daarentegen voldoet beoordeling en risicotaxatie nog niet aan het huidige beleid. Uit het onderzoek blijkt dat er verbetering zit in de opvang voor de groep verwarde personen die niet in een politiecel horen, maar daar toch regelmatig terecht komen (contra-indicatie). Door duidelijkheid te creëren over de rol van de gemeente, zouden zijn een actieve rol kunnen krijgen bij het creëren van opvang voor deze groep. Naast dat de voorkeur uitgaat naar een crisisbeoordelingskamer die zich kenmerkt door spullen die vast staan, niet kapot kunnen gaan (hufterproof) en een deur die op slot kan. Zou op langer termijn een doorontwikkeling naar een multi-inzetbare kamer een oplossing zijn voor de integrale aanpak van verwarde personen.

4. Verruimen financiële middelen
   De betrokken partijen geven aan dat ze behoefte hebben aan financiële middelen om optimalisaties te realiseren. Door tijdig alle betrokken partijen mee te nemen in het proces zou dit mogelijk draagvlak kunnen creëren bij partijen. Anderzijds zal dit verder onderzocht moeten worden om de mogelijkheden wat betreft financiële middelen in kaart te brengen.

Bibliografie

Aanjaagteam Verwarde Personen. (2016). *Een sluitende aanpak met 9 bouwstenen.* Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport, Ministerie van Veiligheid en Justitie en VNG.

Abraham, M., & Nauta, O. (2014). *Politie en 'verwarde personen'.* Amsterdam: DSP-groep.

Adang, O., Kop, N., Ferwerda, H., Heijnemans , J., Olde Nordkamp, W., De Paauw, P., et al. (2006). Omgaan met conflictsituaties: op zoek naar goede werkwijzen bij de Politie. In O. Adang, N. Kop, H. Ferwerda, J. Heijnemans, W. Olde Nordkamp, P. de Paauw, et al., *Omgaan met conflictsituaties: op zoek naar goede werkwijzen bij de Polite.* Kerckebosch: Bureau Beke.

Baarda, B., van der Hulst, M., & de Goede, M. (2012). Basisboek Interviewen. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Contany. (2017, Mei 15). *Hoe creëer je draagvlak binnen een organisatie?* Opgeroepen op Oktober 3, 2018, van www.bischop.nl: https://bisschop.nl/2017/05/15/hoe-creeer-draagvlak-binnen-organisatie/

Conzijnsen, A. (2011, November 11). *Driefasenmoddel van Lewin.* Opgeroepen op Oktober 3, 2018, van www.raamstijn.nl/eenblofjeom/index.php/bluff-your-way-inro/1420-driefasenmodel-van-lewin

de Blok, A. (2016, September 11). *Politie stopt met het oppakken en vervoeren van verwarde personen*. Opgeroepen op Oktober 1, 2018, van demonitor.nl: https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/politie-stopt-met-het-oppakken-en-vervoeren-van-vewarde-personen

de Vries, S., Spruit, A., & Stams, G.-J. (2016). *Een verkennend literatuur onderzoek naar de omvang en aard van de problematiek bij verwarde personen.* Amsterdam: VNG.

den Outer, B., & Lorenz, J. (2018). *Organisatie en financiering van de beoordelingsfucntie voor mensen met verward gedrag.* VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGZ Nederland.

Drost, V., van Haaren, P., Jongebreur, W., & Nijhuis, J. (2018). *Stand van het land.* Significant.

Drost, V., van Haaren, P., Jongebreur, W., & Nijhuis, J. (2017). *'stand van het land' goed werkende aanpak personen met verward gedrag.* Significant.

Ensie. (2015, April 1). *Integraal*. Opgeroepen op September 4, 2018, van ensie.nl: https://www.ensie.nl/redactie-ensie/integraal

GGD. (2017, Juni 2). *Ontwikkelplein Multidisciplinaire Beoordelingskamer*. Opgeroepen op Maart 13, 2019, van ggdgelderlandzuid: https://ggdgelderlandzuid.nl/niewsbrief/psychische-kwetsbaarheid/ontwikkelplein-multidisciplinaire-beoordelingskamer/

GGZ opweg. (2018, Oktober 4). *Passend vervoer voor personen met verward gedrag in Rotterdam-Rijmond en Zuid-Holland*. Opgeroepen op Maart 14, 2019, van ggzopweg: https://ggzopweg.nl/2018/10/04/passend-vervoer-personen-verward-gedrag-rotterdam-rijmond-en-zuid-holland/

Het Aanjaagteam Verwarde Personen. (2016). *Samen doorpakken.* Den Haag.

House of control. (2019, Januari 25). *Deming Cirkel*. Opgeroepen op Januari 25, 2019, van House of control: ww.house-of-control.nl/alias-5/deming-cirkel.html

Jorritsma, E. (2017, December 19). *Zorg over groei geweld door verwarde mensen in Rotterdam.* Opgeroepen op Oktober 1, 2018, van nrc.nl: https://www.nrc.nl/nieuws/2017/12/19/zorg-over-groei-geweld-door-verwarde-mensen-in-rotterdam-a1585536

Kaats, E., & Opheij, W. (2012). Leren samenwerken tussen organisaties. In E. Kaats, & W. Opheij, *Leren samenwerken tussen organisaties.* Kluwer.

Koopman, E., & Awater, F. (2017, Juni 19). Hoe de verwarde mens een hype werd. *Incestico* .

Kuiper, M. (2018, Februari 27). *Ruim 60 procent meer incidenten met verwarde mensen*. Opgeroepen op September 4, 2018, van nrc.nl: https://www.nrc.nl/nieuws/2018/02/27/ruim-zestig-procent-meer-incidenten-met-verwarde-personen-a1593792

Kunst, A. (2018, Februari 19). *Politie in Twente helpt verwarde personen nog half jaar, daarna is het aan gemeenten*. Opgeroepen op Februari 19, 2018, van tubantia.nl: https://www.tubantia.nl/enschede/politie-in-twente-helpt-verwarde-personen-nog-half-jaar-daarna-is-het-aan-gemeenten~aa9345e9/

Mulder, P. (2012). *Kurt Lewin change model.* Opgeroepen op Oktober 3, 2018, van https://www.toolshero.nl/verandermanagement/kurt-lewin-change-model/

Nieuwenhuis, M. (2017). *Wat is een PDCA of deming-cirkel?* Opgeroepen op Januari 25, 2019, van 123 management: 123management.nl/0/020_structuur/a212_structuur_05_pdca.html

Oosterhuis, H., & Gijswijt-Hofstra, M. (2008). Verward van geest en ander ongerief. Psychiatrie en geesetelijke gezondheidszorg in Nederland.

Parnassia groep. (2018, September 25). *Verwarde personen*. Opgeroepen op September 25, 2018, van Parnassia groep: https://www.parnassiagroep.nl/hoe-wij-helpen/verwarde-personen

Psychiatrie-nederland. (2015, Mei 22). *Wat zijn nou precies 'verwarde personen'?* Opgeroepen op September 4, 2018, van psychiatrie-nederland.nl: https://psychiatrie-nederland.nl/nieuws/wat-zijn-nou-precies-verwarde-personen/

Rijksoverheid. (2018, September 18). *Wet bijzondere opnemeningen psychiatrische ziekenhuizen (Bopz)*. Opgeroepen op September 18, 2018, van dwang in de zorg: https://www.dwanindezorg.nl/rechten/wetten/wet-bopz

Rijksoverheid. (2018, September 18). *Wet verplichte ggz (WVggz)*. Opgeroepen op September 18, 2018, van dwangindezorg.nl: https://www.dwangindezorg.nl/nieuwe-wetgeving/wet-verplichte-ggz

Roza, S. (2016, November). Verwarring over verwardheid. *Tijdschrift voor psychiatrie* , p. 776.

Schakelteam personen met verward gedrag. (2018). *Weerbarstige werkelijkheid.* Den Haag.

SIRM. (2018). *Generieke modlule acute psychiatrie.* SIRM.

Sirm. (2017). *Voorlopig model vervoer.* Sirm.

Sociale Vraagstukken. (2019, Februari 11). *Aanjaagteam verwarde personen*. Opgeroepen op Februari 11, 2019, van https://www.socialevraagstukken.nl/dossiers/aanjaagteam-verwarde-personen/

Stam, C. (2018, April 9). *'Wij kunnen onvoldoende inspelen op zorg aan verwarde personen'.* Opgeroepen op Oktober 1, 2018, van zorgwelzijn.nl: https://www.zorgwelzijn.nl/wij-kunnen-onvoldoende-inspelen-op-zorg-aan-verwarde-personen/

Steyaert, J. (2013, November 11). *Arie Querido*. Opgeroepen op September 25, 2018, van canonsociaalwerk: https://www.canonsociaalwerk.eu/nl_mw/details_verwant.php?cps=0&verwant=230

van Beek, M., Dessing, M., van Dooting, M., van Hamersveld, H., Haveman, A., Heinze, J., et al. (2018). *Advies onbegrepen en verward gedrag.* Amsterdam: Gemeente Amsterdam.

van der Erf, S., Hoendervanger, J., & Baeten, S. (2017). *Verbeteren van melding van persoon met verward gedrag.* Utrecht: SIRM.

van der Zalm, G. (2015). *Evaluatie Landelijk Convenant Politie GGZ 2012.*

van Harmelen, D. (2017, Novemeber 30). *Een 'psycholance' is meer dan welkom bij de politie*. Opgeroepen op September 4, 2018, van apeldoorndirecht.nl: https://www.apeldoorndirect.nl/stad/een-psycholance-is-meer-dan-welkom-bij-de-politie-20171130/

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland. (2018). *Over VNONL*. Opgeroepen op Oktober 19, 2018, van veiligheidsnetwerkon: https://veiligheidsnetwerkon.nl/over-ons/

Veiligheigheidsnetwerk Oost-Nederland. (2018, Februari 27). *Verwarde personen.* Opgeroepen op Oktober 19, 2018, van veiligheidsnetwerkon: https://veiligheidsnetwerkon.nl/kennisbank/overlastgevende-personen/overlastgevende-personen/

Verhaeghe, M. (2013). *Stigmatisering en levenskwaliteit van personen met psychische problemen in professinale hulpverlening.* Mens & Maatschappij.

Verhoeven, N. (2014). Wat is onderzoek? Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Verweij, S. (2017, November 27). *Integraal werken: nog volop in ontwikkeling*. Opgeroepen op September 4, 2018, van Stichting Movisie: https://www.movisie.nl/artikel/integraal-werken-nog-volop-ontwikkeling

Vink, M., Groot, B., Schout, G., & Abma, T. (2017). *Goede zorg bij crisis: Het belang van contact.* Centrum voor Cliëntervaring.

VNG. (2017). *Interview: Philip den Hollander, hoofd meldkamer Politie, veiligheidsregio Rotterdam*. Opgeroepen op Maart 12, 2019, van VNG: https://vng.nl/personen-met-verward-gedrag/interview-philip-den-hollander-hoofd-meldkamer-politie-rotterdam

VNG. (2015, Mei). *Psycholance (Amsterdam)*. Opgeroepen op Maart 14, 2019, van vng.nl: https://vng.nl/personen-met-verward-gedrag/in-de-praktijk-de-psycholance

Widlak, A., & Lüschen, M. (2016). *Onderzoek verward gedrag.* Kafkabrigade.

Zonmw. (2018, September 4). *9 bouwstenen voor een sluitende aanpak van verward gedrag*. Opgeroepen op September 4, 2018, van zonmw.nl: https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/geestelijke-gezondheid/verward-gedrag/9-bouwstenen-voor-een-sluitende-aanpak-van-verward-gedrag/

ZonMw. (2019, maart 12). *Trainen van de politie in het herkennen van en omgaan met verward gedrag*. Opgeroepen op Maart 12, 2019, van ZonMw: https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/geestelijke-gezondheid-ggz/programmas/project-detail/actieprogramma-lokale-intiatieven-mensen-met-verward-gedrag/trainen-van-de-politie-in-het-herkennen-van-en-omgaan-met-verward-gedrag/